

Nätverksbaserad urban innovation

Öresundsregionen version 3.0

**Underlag till IBU:s projekt om Öresundsregionens
kvalitet, identitet och framtid**

Oxford Research

29 augusti, 2009

Sammanfattning	4
1. Inledning	5
1.1 Urval och metod.....	5
1.1.1 Desk research och textanalys	6
1.1.2 Top down-perspektiv – intervjuer med nyckelaktörer.....	6
1.1.3 Bottom up-perspektiv – webbenkät bland medborgare	6
1.1.4 Rundabordsamtal med visa personer	6
2. Regionala och kommunala utvecklingsplaner och dess koppling till Öresundsregionen	8
2.1 Region Huvudstaden och dess kommuner	10
2.1.1 Infrastruktur	11
2.1.2 Näringslivsutveckling	12
2.1.3 Köpenhamn och Höje Tåstrup	12
2.2 Region Själland och dess kommuner	13
2.2.1 Infrastruktur	14
2.2.2 Näringsliv	15
2.3 Region Skåne och dess kommuner.....	16
2.3.1 Region Skåne.....	16
2.3.2 Malmö.....	19
2.3.3 Helsingborg	20
2.3.4 Simrishamn	22
2.3.5 Osby.....	23
2.4 OECD:s perspektiv på huvudstadsområdet och Öresundsintegrationen.....	23
2.4.1 Näringsliv	23
2.4.2 Infrastruktur och transport.....	24
2.4.3 Boende, kultur och offentlig service	24
3. Intervjuer med nyckelaktörer i regionen	25
3.1 Sammanfattning av intervjuerna.....	26
3.2 Öresundsregionens kännetecken och samarbeten	28
3.2.1 Offentliga aktörer	28
3.2.2 Näringslivsorganisationer	31
3.2.3 Universitet och högskola	31
3.2.4 Kulturstudier.....	32
3.2.5 Externa regioner	32
3.3 Öresundsregionens kvaliteter	33
3.3.1 Öresundsregionens kultur	33
3.3.2 Öresundsregionens boendekvaliteter.....	34
3.3.3 Öresundsregionens näringsliv.....	35
3.3.4 Öresundsregionens infrastruktur.....	36

3.4	Identitet och regional samhörighet	38
3.4.1	Offentliga aktörer	38
3.4.2	Näringslivet	39
3.4.3	Universitet och högskola	39
3.4.4	Kulturinstitutioner.....	40
3.4.5	Externa regioner	40
3.5	Öresundsregionens utveckling och framtid.....	41
3.5.1	Offentliga aktörer	41
3.5.2	Näringslivet	42
3.5.3	Universitet och högskola	44
3.5.4	Kulturinstitutioner.....	45
3.5.5	Externa regioner	45
4.	Medborgarnas perspektiv på Öresundsregionen	47
4.1	Vilka är deltagarna i undersökningen?	47
4.2	Belåtenhet och prioriteringar	49
4.2.1	Skillnad mellan svenskar och danskar.....	50
4.3	Identitet och samarbete.....	50
4.3.1	Öresundsregionen - en svensk konstruktion?	51
4.4	Öresundsregionens kännetecken.....	52
4.4.1	Vad skall vara Öresundsregionens kännetecken?.....	52
4.5	Öresundsregionens styrkor	52
4.6	Förbättringsmöjligheter	53
5.	Vise personers perspektiv på Öresundsregionen	54
5.1	Vad har hänt med Öresundsregionen de senaste 5-10 åren?.....	54
5.2	Kvaliteter i regionen	55
5.3	Har Öresundsregion en identitet?.....	56
5.4	Vilken historia vill vi berätta om Öresundsregionen?	57
5.5	Den framtida Öresundsregionen?.....	58
6.	Konklusioner – vilken är då Öresundsregionen identitet, kvalitet och framtid?	60
6.1	Flera kvaliteter i regionen.....	60
6.2	Gemensam identitet eller inte?	61
6.3	Framtid – Öresundsregionen version 3.0	62
7.	Referenser	64
7.1	Offentliga dokument	64
7.2	Intervjupersoner bland nyckelaktörer	64
7.3	Rundbordsamtal (fokusgruppsintervju)	65

Sammanfattning

Öresundsregionens grundläggande kvalitet är öppenhet, mångfald och tillgänglighet i samhället. Det är de täta nätverken av sociala relationer och det är hållbarheten i balansen mellan näringsliv och miljö, mellan arbete och fritid, mellan produktivitet och omsorg. Det är öppenhet, mångfald och tillgänglighet som har gett näring till utvecklingen av unika positioner och kvaliteter inom bland annat forskning och utbildning, som i sin tur har skapat de rätta premisserna för kreativa, innovativa och konkurrenskraftiga företag i regionen.

Det är i varje fall den bild som tecknas efter ett rundabordsamtal med visa män och kvinnor i regionen. Bilden understöds av den webbenkät bland regionens medborgare, som just pekar på att det som både är viktigast och bäst med regionen är boendekvaliteten och ren och vacker miljö. Först på tredje plats kommer infrastruktur och transport. Dessutom ligger personlig säkerhet och offentlig service högt på önskelistan. Medborgarna pekar alltså på betydelsen och kvaliteten av infrastruktur och transport men satt i sitt sammanhang: som en förutsättning attraktivt boende, miljö samt tillgång till offentlig service.

Om bilden är riktig så är det en ny berättelse om Öresundsregionen. Frågar man nyckelaktörer i regionen framhäver de först och främst de unika positionerna inom forskning och utbildning, men talar mindre om vilka förutsättningar som krävs för att skapa de unika positioner och kvaliteter regionen har. Och tittar vi på de regionala utvecklingsplaner och kommunala översiktsplaner är de först och främst fokuserade på infrastruktur och näringsliv och i mindre grad på boende, offentlig service och kultur. Således finns där en stor diskrepans mellan medborgare och beslutfattares prioriteringar och perspektiv. Tydligt är också att det finns skillnader mellan de svenska och danska aktörerna där de danska har ett mycket snävare fokus på Öresundsregionens kvaliteter, identitet och perspektiv

I det omfång vi står inför en ny berättelse om regionen har det implikationer på många områden. I så fall skall uppmärksamheten vara större kring mångfald i den fysiska planeringen, öppenhet i stadsrummet och tillgänglighet tvärs över regionen mellan storstad och landsbygd i både Danmark och Sverige. En annan viktigt dimension är att samla beslutfattare och medborgare perspektiv och prioriteringar i en gemensam vision för Öresundsregionen: en nätverksbaserad urban och innovativ region som är öppen och tillgänglig för alla – Öresundsregionen version 3.0.

Kim Møller, Thomas Brunk, Jan Persson och Sidsel Kvist Jensen

Oxford Research

Frederiksberg, 29 augusti, 2009

1. Inledning

Det övergripande målet med IBU-Öresund är att utveckla Öresundsregionen till en region med hållbara, attraktiva och effektiva förutsättningar för att kunna bo, jobba och leva i regionen. Utgångspunkten är att utveckla boende och näringsliv nära stationer och knutpunkter. Projektet ska därmed också vara med att stärka regionens internationella konkurrenskraft, varumärke och koppling till det internationella transportsystemet.

I förbindelse med IBU-1 – Hållbar stads- och transportutveckling i regionen – har Oxford Research blivit tillfrågade att genomföra två delprojekt inom grupp 2:s arbete med att beskriva Öresundsregionens kvaliteter, identitet och framtid:

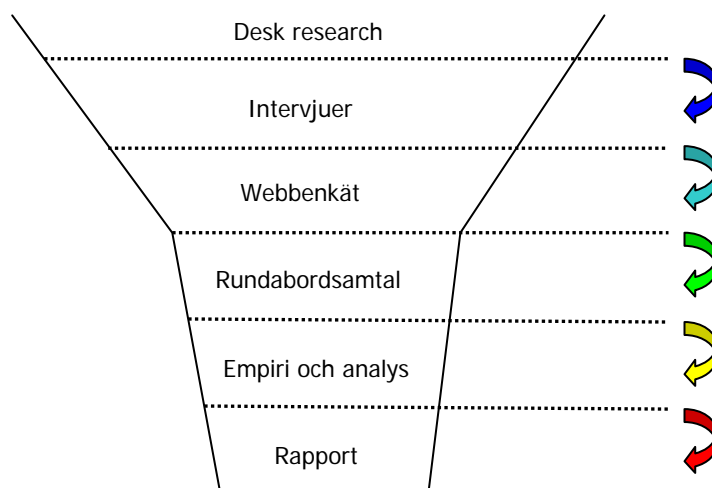
- 2.2: Regionens identitet och framtidssatsningar
- 2.3: Öresundsregionens kvaliteter

Dessa två delprojekt har vi i vår undersökning slagit ihop till ett samlat projekt, då där finns många fördelar i detta, bland annat har vi därmed kunnat ställa samma frågor till alla de olika målgrupper vi har valt ut för att få svar på frågorna om hur de ser på regionens kvaliteter, identitet och framtid.

1.1 Urval och metod

När det gäller definitionen av Öresundsregionen i denna studie har vi avgränsat den utifrån det geografiska område som de tre administrativa regionerna omfattar, det vill säga Region Själland, Region Huvudstaden och Region Skåne.

I vår undersökning av Öresundsregionens kvalitet, identitet och framtid har vi använt oss av en omfattande 360-graders metod. Vi har i fyra kompletterande steg hämtat in material för att kunna göra en analys av de olika områdena. Den omfattande metoden har säkrat både officiella och inofficiella perspektivet, det vill säga både från officiella dokument, nyckelaktörer i olika sektorer och individuella medborgare. Detta har gett oss ett brett material att analysera utifrån (se figur nedan).

1.1.1 Desk research och textanalys

Första har vi samlat in relevant material från utvalda regioner och kommuner och deras utvecklingsplaner. Dessutom har vi studerat OECD:s rapport på huvudstadsområdet. Den samlade desk researchen har legat som underlag för de efterföljande intervjuerna bland nyckelaktörer i regionen, webbenkäten bland "Öresundsmedborgare" och rundbordsamtal med vise män och kvinnor, som är verksamma i regionen och har stor kunskap om regionen.

Det befintliga materialet bland regioner och kommuner har sedan analyserats med hjälp av en textanalys, där vi har gått in och studerat kvantitativt hur många gånger Öresundsregionen och Öresund omtalas i utvecklingsplanerna, för att på så sätt mäta respektive aktörs fokus och relation till Öresundsregionen. Vi har inte gått in och värderat kvalitativt vilket typ av fokus och samarbete som finns utan deskriptivt återgett hur många gånger regionen nämns och inom vilka områden främst. Det är alltså upp till läsaren att själv bedöma kvalitén på de olika insatsområden och typ av samarbeten som finns.

1.1.2 Top down-perspektiv – intervjuer med nyckelaktörer

Analysen av kommunernas och regionernas utvecklingsplaner har kompletterats med djupintervjuer av nyckelaktörer i regionen om vilka kvaliteter Öresundsregionen har inom olika tematiska områden, regionens identitet och samhörighet, samt regionens framtid och utveckling. Totalt genomfördes ca 30 djupintervjuer per telefon. Denna del av undersökningen avspeglar ett så kallat "top down-perspektiv". Intervjuerna genomfördes i maj-juni 2009. De aktörer som har intervjuats representerar de tre regionerna, kommuner, näringslivsorganisationer, turismorganisationer, flygplatser, universitet och högskolor, kulturinstitutioner, samt externa perspektiv.

1.1.3 Bottom up-perspektiv – webbenkät bland medborgare

För att fånga ett bredare perspektiv genomfördes en webbenkät bland invånare på både den danska och svenska sidan av sundet. Urvalet har varit baserat på geografisk spridning i Öresundsregionen och olika åldersgrupper. Med hjälp av vår webbenkät har vi fått in 600 "Öresundsmedborgares" perspektiv på regions kvaliteter, identitet och framtid. Webbenkäten sändes till alla de cirka 30 organisationer som vi djupintervjuade och ytterligare 60 privata och offentliga organisationer kontaktades. Webbenkäten skickades ut med hjälp av "snöbollsmetoden" via officiella och inofficiella kanaler med uppmaning att skicka webbenkäten vidare till alla man känner. Dessutom har GfK i Sverige och Norstat i Danmark bistått med svarspaneler på respektive sida om sundet för att säkra en statistisk spridning.

Enkäten omfattade 13 frågor om samma teman som ställdes till intervjupersonerna, det vill säga Öresundsregionen kvaliteter inom en rad olika områden, regional samhörighet och identitet, samt regionens framtid och utveckling.

1.1.4 Rundbordsamtal med visa personer

En ytterligare intressant och kompletterande metod till ovanstående är att vi samlade fem visa personer för att diskutera följande frågor:

- Vilka är regionens *kvaliteter* inom boende, näringsliv, utbildning, transport, miljö, kultur och fritid etc?

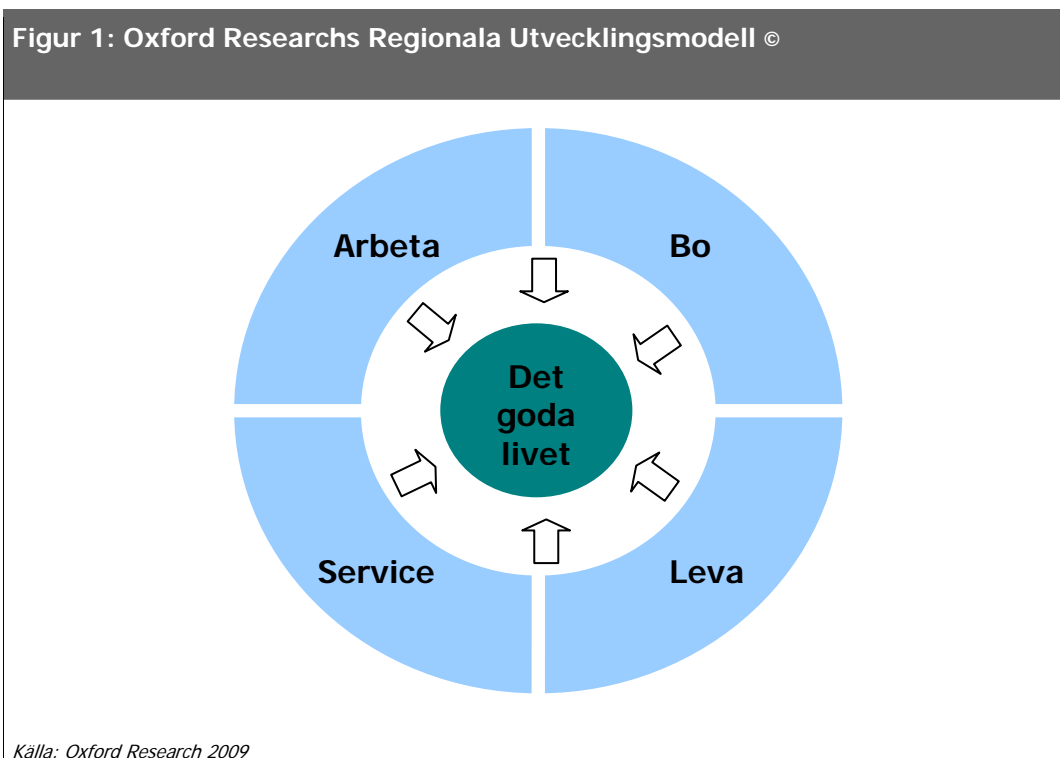
- Vilken *identitet* har Öresundsregionen och vad vill vi att den ska symbolisera?
- Vilken *historia* vill vi berätta om regionen (place branding)?
- Vilka *framtidssatsningar* behöver genomföras för att stärka regionens attraktivitet, hållbarhet och konkurrenskraft?

2. Regionala och kommunala utvecklingsplaner och dess koppling till Öresundsregionen

Syftet med detta kapitel är att kartlägga i vilka sammanhang Region Huvudstaden, Region Själland, Region Skåne samt utvalda kommuner i de tre regionerna nämner Öresundsregionen i deras utvecklingsplaner. Detta görs som en del av vår analys av Öresundsregionens identitet, kvaliteter och framtidssatsningar. Genom att granska dessa officiella dokument kan vi utläsa i vilken utsträckning de olika utvecklingsplanerna kopplar sig samman med Öresundsregionen. I kartläggningen utgår vi ifrån följande teman och intresseområden:

- Näringsliv
- Infrastruktur och transport
- Boende
- Kultur och fritid
- Offentlig service (högre utbildning, skola, vård, omsorg etc.)

Dessa teman har valts ut med bakgrund av det helhetsperspektiv på regional utveckling som Oxford Research arbetar utifrån i sin Regionala Utvecklingsmodell (se figur nedan). Modellen utgår ifrån att flera hörnstenar ingår för att skapa de rätta förutsättningar för "det goda livet" för både människor och företag i regionen.

Det underliggande syftet är att kartlägga vilka av dessa fem områden de tre regionerna och de utvalda kommunerna har störst fokus på i sina utvecklingsplaner i relation till Öresundsregionen. Det material vi har analyserat är "Regionala Utvecklingsplan 2008" för Region Hovedstad, "Regionala Utvecklingsplan 2008" för Region Själland, "Regionalt utveck-

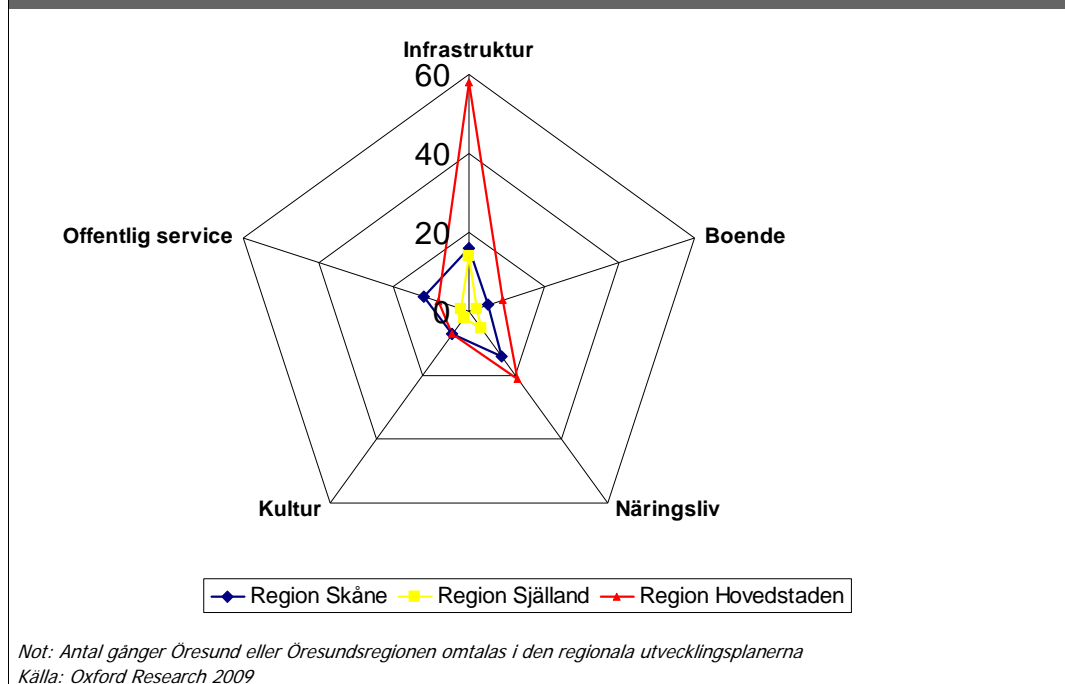

lingsprogram för Skåne 2009-2016" för Region Skåne, samt kommun- och översiktsplaner för Köpenhamn, Høje Tåstrup, Kalundborg, Lolland, Næstved, Malmö, Helsingborg, Osby och Simrishamn.

Den metod som har använts är textanalys där vi har gått in och tittat på i vilka sammanhang Öresund och Öresundsregionen omtalas och kvantitativt räknat hur ofta de omtalas inom de fem tematiska områden. Denna form av textanalys syftar till att skapa en kvantitativ överblick av de fem områden och tar således inte med att olika tematiska områden hänger samman och vilken kvalitet de olika samarbetena har.

Nedan följer en överblick hur pass ofta Öresundsregionen nämns inom de olika tematiska områdena. Figur 2 visar att det generellt bland de tre regionerna finns ett stort fokus på Öresundsregionen inom infrastrukturområdet, framför allt hos Region Huvudstaden och Region Själland, jämfört med de andra områdena. Region Själland har minst "hits" av en del förklariga skäl, bland annat att regionen har större geografisk utbredning och intresseområden som också går söderut mot Fehrmans Bält och Hamburg. Region Skåne hamnar ungefär mitt emellan och har ett något jämnare fokus mellan de fem tematiska områdena.

Figur 2: Regionernas fokus på Öresundsregionen

I de följande tre avsnitten kommer vi att beskriva de tre regionernas fokus på Öresundsregionen och samtidigt undersöka ett antal utvalda kommuner i varje region.

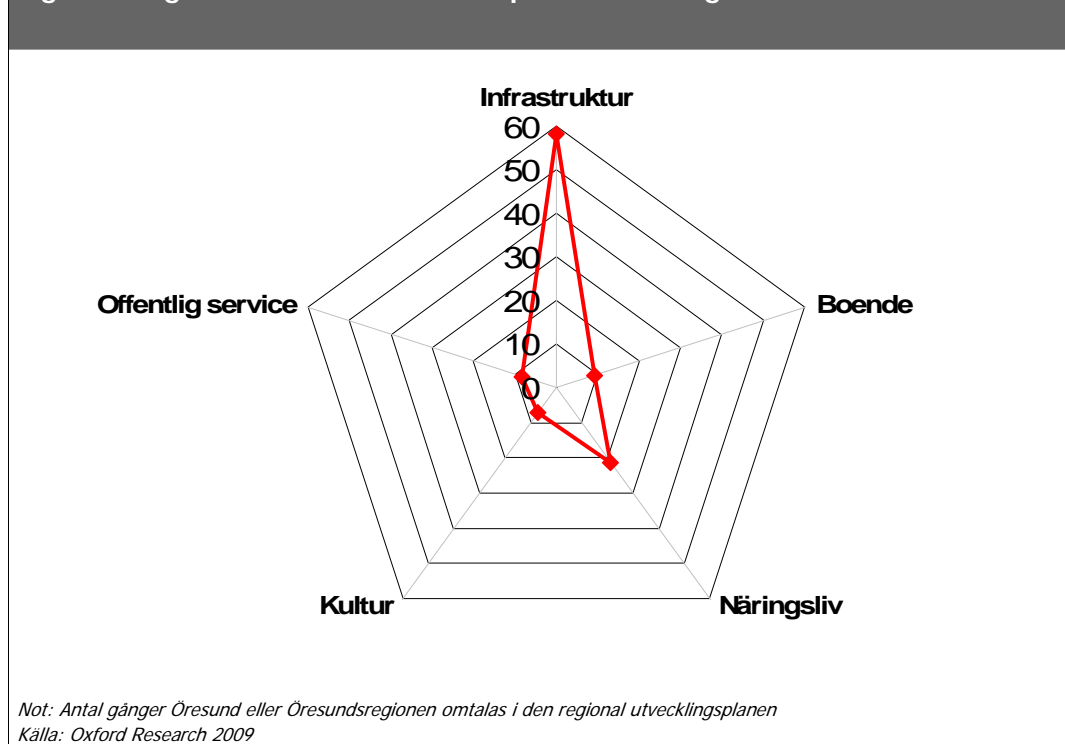
2.1 Region Huvudstaden och dess kommuner

Generellt sett finns det ett relativt stort fokus på Öresundsregionen i den regionala utvecklingsplanen för Region Huvudstaden (RH), vilket också kan förväntas i relation till regionens centrala placering i Öresundsregionen. I RH:s utvecklingsplan finns det särskilt två sammanhängande insatsområden som framhävs i relation till ökad integration i Öresundsregionen: infrastruktur och näringslivsutveckling.

Figur 3 illustrerar att Öresundsregionen eller Öresund omtalas totalt 103 gånger i RH:s regionala utvecklingsplan. RH har sitt huvudfokus på infrastruktur i relation till Öresundsregionen (58 gånger). Därefter kommer näringslivsfrågor med 21 träffar. De tre övriga områden – boende (9), kultur (8) och offentlig service (7) – får ingen särskild stor uppmärksamhet i relation till Öresundsregionen. I de sammanhang de tre sistnämnda områdena omtalas är primärt i relation till samarbete inom miljöområdet, samt med hänvisning till gränsöverskridande samarbete som exempelvis ÖRIB II och Öresundskommittén, där det bland annat står att:

"Öresundskomiteen arbejder for at skabe en region, hvor det er nemt at bo, arbejde og studere på begge sider af sundet".¹

Figur 3: Region Huvudstadens fokus på Öresundsregionen

Vidare omtalas Öresundsregionen i relation till det ökande ömsesidiga beroendet på bägge sidor om sundet, där den gemensamma bostads- och arbetsmarkanden betonas, där står bland annat i den regionala utvecklingsplanen att:

"Öresundsregionen er godt på vej til at blive et stort sammenhængende bolig- og arbejdsmarked".²

¹ Region Hovedstadens Regionale Udviklingsplan 2008, sida 120

² Region Hovedstadens Regionale Udviklingsplan 2008, sida 17

Således läggs det i RH:s plan vikt på att huvudstadsregionens utveckling i stor grad är beroende av en ökad integration i Öresundsregionen. Det står att:

”En styrket integration i Öresundsregionen er en forudsætning for, at hovedstadsregionen kan etablere sig som en førende international storbyregion.”³

Dessutom ser man från RH:s att den offentliga servicen är ett område med framtida samarbetsmöjligheter. Detta gäller särskilt inom utbildningsområdet, då det i utvecklingsplanen föreslås att en undersökning genomförs av det kompetensutbud som finns i Öresundsregionen för att kunna stämma av med den efterfrågan som finns bland företagen och hur det passar med utbudet av utbildningar. En sådan kartläggning ska skapa underlag för en fokuserad insats inom bland annat optimering av utbildningar, koordinering av vidareutbildning, samt bidra till att minska bortfall från utbildningar.

Vidare står det att Öresundsregionen kan ge Huvudstadsregionen unika möjligheter genom att en ökad integration få tillgång till ett större befolkningsunderlag på 3,6 miljoner invånare framför de nuvarande 1,6 miljonerna. På sätt kan man öka sin internationella konkurrenskraft i förhållande till att exempelvis attrahera stora evenemang och multinationella företag. I RH är där också en förståelse av att regionen är en central spelare i Öresundsregionen genom att RH är placerad mellan Region Själland och Region Skåne.

Vi ska nu titta närmare på de två viktigaste insatsområden för RH i relation till Öresundsregionen.

2.1.1 Infrastruktur

Infrastrukturen ses som en förutsättning för en ökad integration i Öresundsregionen. Inte minst har det lyfts fram i den handlingsplan som Köpenhamns kommun och Malmö Stad att Öresundsbron har varit en betydande katalysator för ökad integration. Där är dock fortfarande en hög grad av trafikträngsel i huvudstadsregionen och det föreslås i RH:s utvecklingsplan att det kan lösas genom att det byggs en fast förbindelse mellan Helsingör och Helsingborg och att Ring 5 runt Köpenhamn byggs ut.

I den regionala utvecklingsplanen finns det en förståelse för att dessa infrastruktursatser ska koordineras på bägge sidor sundet:

”Øresundsregionens hovedudfordring er at sikre et sammenhængende transport-system, der effektivt binder hele regionen sammen og samtidig sikrer gode forbindelser til resten af Europa.”⁴

Fokus på infrastruktur:

”Den trafikale infrastruktur skal sikre fortsat integration på tværs af Øresund og medvirke til at placere Øresundsregionen som internationalt tilgængeligt nordeuropæisk trafikknudepunkt”.

Källa: Region Hovedstadens Regionale Udviklingsplan, sida 8

Det påpekas i utvecklingsplanen, att ansvaret för investeringar och utbyggningar av infrastrukturen i dag ligger på respektive nationell oberoende av varandra samtidigt som bägge ländernas regionala trafikplanering är sprid ut på flera aktörer. För att kunna se Öresundsregionens överordnande trafiksystem som en samlad struktur krävs det därför att det utvecklas en gemensam trafikstrategi för hela regionen.

---

³ Region Hovedstadens Regionale Udviklingsplan 2008, sida 16

⁴ Region Hovedstadens Regionale Udviklingsplan 2008, sida 42

Tätt relaterat till infrastrukturfrågor är tillgången till arbetskraft. Alla prognoser hittills har pekat i riktningen att RH i framtiden kommer att ha brist på arbetskraft. Prognoser från Öresundsbron visar att situationen i värsta fall kan leda till att det om 20 år kommer att saknas cirka 300 000 personer i arbetskraften på Själland. Samtidigt visar prognoser att antalet personer i arbetsför ålder i Skåne ökar och om 20 år förväntas Öresundsregionens befolkningstal, enligt Öresundsbron, att stiga med cirka 200 000 personer. Därtill förväntas antalet dagliga pendlare över Öresund ha ökat från 14 000 2006 till cirka 50 000 2025. Tågtrafiken över bron beräknas stiga från 21 000 dagliga personresor 2006 till 51 000 dagliga resor år 2025. Utifrån detta anses det i den regionala utvecklingsplanen att potentialen för ökad integration i Öresundsregionen är stor.

2.1.2 Näringslivsutveckling

I den regionala utvecklingsplanen är ett viktigt insatsområde att Öresund Science Region (ÖSR) stärks och utvecklas så att den kan bli en bärande organisation för det gränsöverskridande samarbetet mellan näringsliv, myndigheter och akademi i Öresundsregionen. Med andra ord etablera en lyckat exempel på triple-helix samarbete i regionen.

Ytterligare anses en framtida etablering av en fast förbindelse mellan Helsingör och Helsingborg som en stor potential för företagsutveckling när det gäller hantering och transport av gods, då den fast förbindelsen med en utbyggnad av Ring 5 skapar nya möjligheter för koordination av godshantering tvärs över Öresundsregionen.

Ett annat insatsområde är att marknadsföra Öresundsregionen globalt såväl inom turism och näringsliv med målet att stärka kunskapen om regionen. Öresundsregionen ska vara ett "utställningsfönster" i form av framträdande byggnadsverk som till exempel Den Sorte Diamant och Turning Torso.

2.1.3 Köpenhamn och Höje Tåstrup

Öresundsregionen eller Öresunds nämns som sagt 103 gånger i RH:s utvecklingsplan. Tittar vi då på de två kommuner inom Region Huvudstaden är det påfallande lägre antal gånger de två begreppen omtalas i de två kommunerna; fyra gånger i Höje Tåstrups kommunplan och 13 gånger i Köpenhamns kommunplan.

Om vi börjar med att titta på **Köpenhamns kommun** kan vi konstatera att fokus på Öresundsregionen i Köpenhamns kommunplan är så pass nertonad i jämförelse med RH:s fokus på regionen de ska vara en central spelare. Köpenhamns kommun anser att integrationen i Öresundsregionen primärt är en regional uppgift:

Den Regionale Udviklingsplan betoner vigtigheden af at arbejde videre med en koordineret udvikling på tværs af Øresund. I lyset af regionens rolle på dette område har København ikke fremhævet det i denne kommuneplan, men det konkrete samarbejde med parterne i Øresundsregionen fortsætter naturligvis".⁵

Detta bör dock ställas i kontrast till att Köpenhamns kommun i samarbete med Malmö Stad har utarbetat en gemensam handlingsplan för de två kommunerna. Därtill har också Köpenhamn tagit fram en detaljhandelsstrategi som ska säkra att Köpenhamn håller fast vid och utvecklar sin position som Öresundsregionens viktigaste butik- och upplevelsecenter. Köpenhamn har bland annat också utvecklat en handlingsstrategi för deras framtida arbete.

Dessutom har Köpenhamns kommun också ingått en rad samarbeten med Malmö Stad på det arbetsmarknadspolitiska området, antingen direkt mellan de två städerna eller genom

---

⁵ Københavns Kommuneplan 2009, sida 9

deras deltagande i gemensamma organisationer som till exempel Öresundsregionens Arbetsmarknadspolitiska Råd (ÖAR). I det senaste samarbetsavtalet fokuserar Malmö och Köpenhamn sin insats på dem som står utanför arbetsmarknaden och som inte tidigare har upplevt de direkta fördelarna med den integrerade arbetsmarknaden.

Ett annat område som kan utvecklas gemensamt är kultur. Det står i den gemensamma handlingsstrategin för Köpenhamn och Malmö att potentialen i det stora kulturella utbudet ska utnyttjas genom etablering och utveckling av de nätverk och samarbeten som finns mellan kulturinstitutionerna i Köpenhamn och Malmö.

Det är därmed möjligt att, från de officiella dokument vi har tagit del av, konstatera att det i Köpenhamns kommun har ett intresse för Öresundsregionen, men inte inom alla de tematiska områdena vi analyserat. Fokus ligger mest på stadsutveckling (boende) och arbetsmarknad. Att samarbetet i Öresundsregionen primärt är riktat mot Malmö kan också tolkas som ett uttryck för att Öresundsregionen betraktas av Köpenhamns kommun som ett mer avgränsat område än de administrativa och geografiska områden som de tre regionerna bildar tillsammans.

När vi vänder blicken mot **Høje Tåstrups kommun** och jämför kommunens fokus med RH:s och Köpenhamn så ser vi inte helt överraskande ett mindre fokus från kommunens sida. I Høje Tåstrups kommunplan omtalas Öresundsregionen bara fyra gånger och det i relation till att kommunernas önskan om att ha sin egen unika roll i Huvudstads- och Öresundsregionen. Således omtalas Öresundsregionen mer i förbifarten och alltid i relation till kommunens relation i förhållande till RH. Det står i kommunplanen att:

”Høje Tåstrup Kommune er en del af Hovedstadsregionen, som er Danmarks største bysamfund. Storbyregioner i Europa er de steder, hvor den fremtidige økonomiske udvikling vil ske. Hovedstadsområdets udvikling er i denne forbindelse knyttet snævert sammen med Øresundsregionen. Udviklingen går mod en sammenhængende storbyregion, der omfatter begge sider af Øresund”.⁶

2.2 Region Själland och dess kommuner

Generellt sett är där i den regionala utvecklingsplan för Region Själland (RS) en relativt stort fokus på Öresundsregionen. Detta gäller särskilt inom områdena infrastruktur och näringsliv som lyfts fram i förhållande till Öresundsregionalt samarbete. (se figur 4 nedan). Av den regionala utvecklingsplanen framgår det att RS har en unik möjlighet att på grund av regionens geografiska placering:

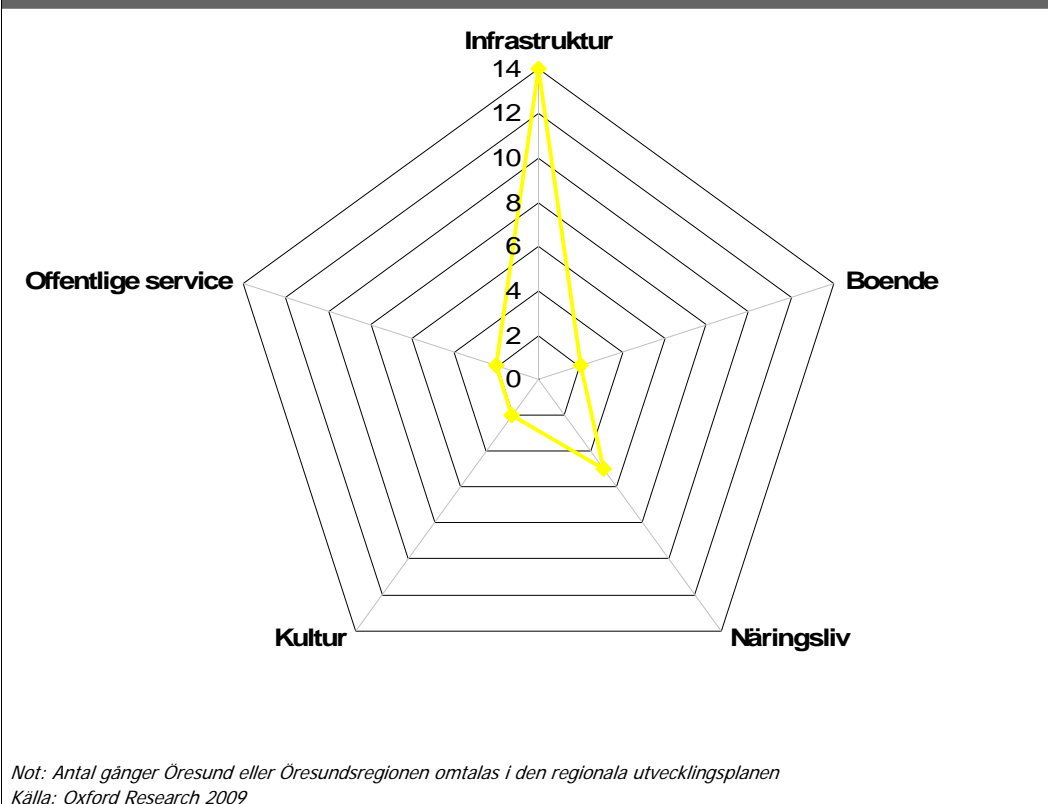
”Med sin centrale beliggenhed i Øresundsregionen, som nabo til Hovedstadsregionen, Nordtyskland og Vestdanmark kan Region Sjælland spille en aktiv rolle som det geografiske bindeled mellem Danmarks regioner og det øvrige Europa”.⁷

Öresund och Öresundsregionen omtalas totalt sett 25 gånger (infrastruktur 14 gånger, näringsliv 5 gånger, samt boende, kultur och offentlig service 2 gånger var. Detta visar på att Öresundsregionen spelar en betydande roll för Region Själland. Om vi tittar på de tre utvalda kommunerna lokaliserade i Region Själland, det vill säga Kalundborgs, Næstveds och Lollands Kommun, så ser vi att det bara är i Næstveds kommunplan som Öresundsregionen omtalas. Undersökningen visar på att Öresundsregionens betydelse faller ju längre avståndet är från Öresundsregionens geografiska ”centrum”.

⁶ Høje Tåstrup Udviklingsstrategi, kommuneplan 2010 – 2022, sida 33

⁷ Regional Udviklingsplan for Region Sjælland 2008, sida 20

Figur 4: Region Själlands fokus på Öresundsregionen

Figuren illustrerar att kultur, offentlig service och boende är de områden som har minst betydelse för RS:s fokus på Öresundsregionen. I den utsträckning Öresundsregionen nämns i relation till dessa områden är det framför allt i relation till samarbete inom till exempel Öresundskommittén och ÖRIB II. Det står i den regionala utvecklingsplanen att:

"Region Sjælland deltager desuden i en lang række samarbejder i Øresundsregionen. Et af de vigtigste er Øresundskomiteen, som primært beskæftiger sig med tre områder: fremme af bæredygtig økonomisk udvikling, fremme af det fælles arbejdsmarked samt at binde regionen sammen".⁸

Nu ska vi titta närmare på de två viktigaste insatsområdena (infrastruktur och näringsliv) för RS i relation till Öresundsregionen. I de följande avsnitten kommer vi att inkludera de kommuner som är en del av RS och se hur många gånger de nämnde Öresund eller Öresundsregionen i deras kommunplaner. Kommunerna kommer således inte att beskrivas i separata kapitel, eftersom de, som nämndes inledningsvis, inte har något större fokus på Öresundsregionen i sina kommunala planer.

2.2.1 Infrastruktur

I Region Sjælland är transporten till och från huvudstadsområdet av stor betydelse för regionens utveckling. Därför är stora och kraftigt ökande transportsproblem på vägar och järnvägar till och från Köpenhamnsområdet en central utmaning inom infrastrukturområdet.

Av denna anledning har RS, som det framgår av utvecklingsplanen, lyft upp frågan om infrastrukturinvesteringar i Öresundsregionen tillsammans med övriga parter i Öresunds-

⁸ Regional Udviklingsplan for Region Sjælland 2008, sida 13

kommittén. Det kommer att vara ett insatsområde som RS kommer att lägga stort fokus på framöver:

”Der sættes yderligere fokus på samarbejdet i de kommende år, hvor der gennemføres et udvidet samarbejde med Region Hovedstaden og Region Skåne om infrastruktur”.⁹

En vigtig infrastrukturfråga för RS är byggandet av den fasta förbindelsen över Fehrman Bält. Det ger både nya utmaningar och möjligheter för regionen genom att regionen i ökad utsträckning blir en geografisk länk mellan Nordtyskland, Öresundsregionen och övriga Skandinavien. RS ska således förhålla sig till utmaningen att skapa tillgänglighet mellan regionen och omvärlden till nytta för invånarna, företagen och de övriga institutionerna i regionen. Samtidigt kommer bron över Fehrman Bält att stärka regionens centrala placering och skapa nya möjligheter för näringsliv, utbildning och turism.

En förbättring av infrastrukturen kommer naturligtvis att ha effekt på den kommunala nivån. Som det står i Næstveds kommunplan är det ett kännetecken för kommunen att den har en närhet till Öresundsregionen, vilket kommer att ytterligare öka med hjälp av förbättrad infrastruktur.

I Kalundborgs kommunplan nämns inte Öresundsregionen explicit, men fokus ligger på att skapa en bättre integration med huvudstadsområdet, där Kalundborg ska utveckla sig från att vara en perifer hamnstad till ett attraktivt bostadsområde i relation till Köpenhamn.

I Lollands kommunplan ses byggandet av Fehrman Bält-bron som en stor möjlighet för kommunen, då den ger kommunen en förbättrad geografisk placering. Ett insatsområde för kommunen är, att det arbetas mot en gemensam Fehrman Bält-region i likhet med Öresundsregionen. Detta indikerar att det i Lollands kommun inte finns en särskilt starkt samhörighet med Öresundsregionen.

2.2.2 Näringsliv

I Region Själlands utvecklingsplan framhävs det tvärregionala samarbetet i Öresundskommittén, som primärt arbetar med tre områden: främja hållbar ekonomisk tillväxt, stödja en gemensam arbetsmarknad, samt att binda samman regionerna. Enligt utvecklingsplanen är det tvärregionala samarbetet viktigt genom att den säger att:

”Vækstpotentialet i Øresundsregionen udnyttes i samarbejde med Region Hovedstaden og Region Skåne”.¹⁰

Region Själland har dessutom byggt upp ett tätt samarbete med Region Hovedstaden angående Öresundsregionen i en rad konkreta projekt, enligt utvecklingsplanen. I relation till näringslivsutveckling framförs det i Næstveds kommunala planstrategi, att kommunens geografiska placering i Öresundsregionen gör att Næstved är en naturlig destination för företagsturism. I Kalundborgs kommun finns det näringslivspolitiska ambitioner om att de lokalt ägda företagen i kommunen ska utveckla sig till filialer med ledning i Köpenhamn eller i andra större städer.

---

⁹ Den Regionale Udviklingsplan for Region Sjælland, sida 28

¹⁰ Den Regionale Udviklingsplan for Region Sjælland 2008, sida 16

2.3 Region Skåne och dess kommuner

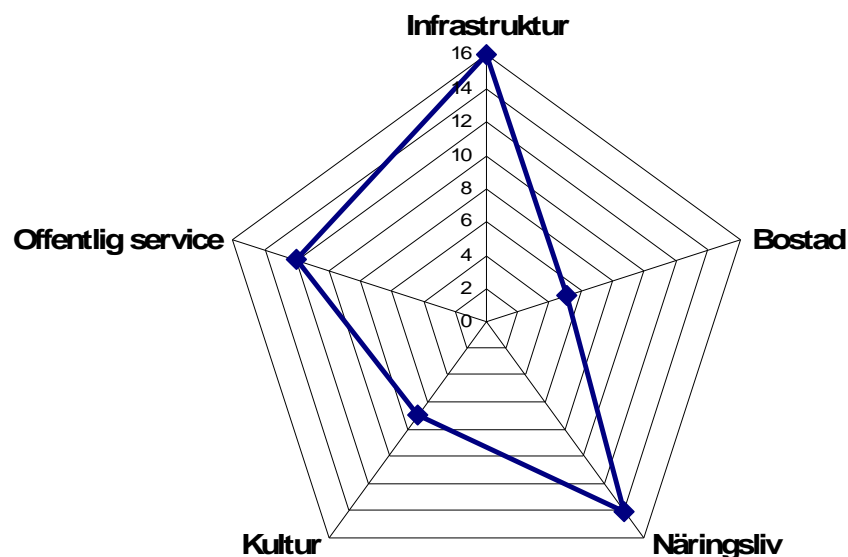
Generellt sett kan vi se ett större fokus på Öresundsregionen bland Region Skåne och de utvalda skånska kommunerna jämfört med de danska motsvarigheterna. Det finns flera förklaringar till detta, men en viktig förklaring är att Skåne kan dra stora fördelar av ökad tillgänglighet till Köpenhamn som huvudstad och Kastrup som internationell flygplats. Generellt ser de skånska aktörerna en större potential med ökad integration i Öresundsregionen. Vi ska nu titta närmare på vilket fokus Region Skåne, Malmö, Helsingborg, Simrishamn och Osby har på regionen.

2.3.1 Region Skåne

I Region Skånes regionala utvecklingsprogram betonas att Skånes potential kommer att stärkas mer om integrationen över Öresund fördjupas. 54 gånger omtalas Öresundsregionen eller Öresund i Regionalt utvecklingsprogram (RUP) för Skåne (2009-2016). Mest fokus ligger i nämnd ordning på infrastruktur, näringsliv och offentlig service.

Enligt RUP är målet för samarbetet en gemensam arbets-, bostads- och utbildningsmarknad. De väsentliga gränshinderna i Öresundsregionen måste undanröjas för att det skall vara möjligt att uppnå en integrerad bostads-, arbets- och utbildningsmarknad. Det är viktigt att integrationen inte sker enbart mellan västra Skåne och Själland utan att hela Skåne är med i integrationsprocessen.

Figur 5: Region Skånes fokus på Öresundsregionen

*Not: Antal gånger Öresund eller Öresundsregionen omtalas i Regionalt utvecklingsprogram för Skåne (2009-2016)
Källa: Oxford Research 2009*

Bättre samordning av prognos- och planeringsverksamheten och ett främjande av vardagsintegrationen krävs för att uppnå detta. Öresundsregionen kan bli en tillväxtmotor i Europa som attraherar investeringar, arbetskraft och företag samt turister. Kunskap,

delaktighet, klimat och tillgänglighet bör, enligt Region Skåne, hanteras ur ett Öresundsperspektiv.

Skåne har ett centralt läge i södra Östersjöregionen och fungerar där som en tillväxtmotor och port till kontinenten. För att främja integrationen och bidra till Skånes tillväxt och attraktionskraft måste därmed alla väsentliga gränshinder i Öresundsregionen inom skatte-, socialförsäkrings- arbetsmarknadsregler, avgifter med mera undanröjas. Även informations- och rådgivningsverksamheten kring lagstiftning och regelverk bör ytterligare utvecklas.

Gemensamma ansträngningar bör enligt Region Skåne även göras för att utveckla den internationella konkurrenskraften, öka synligheten och kunskapen om Öresundsregionen samt stärka varumärket Öresund. Samarbetet måste utvecklas för att få fler stora evenemang till Öresundsregionen.

De närmaste åren kommer sannolikt präglas av den konjunkturedgång som för närvarande sker. Effekterna på Öresundsintegrationen är osäkra. För en avmattning av integrationen talar de dystra prognoserna för dansk ekonomi på kort och medellång sikt som kommer från OECD och Internationella Valutafonden (IMF). Samtidigt talar Danmarks svaga befolkningstillväxt för att det finns strukturella skäl att tro på en långsiktigt ökad integration på arbetsmarknadsområdet mellan Skåne och Själland, detta enligt Region Skåne.

2.3.1.1 Näringsliv

Enligt Region Skåne finns det en stor potential i att utveckla samverkan inom Öresundsregionen, samtidigt som Skåne i viss mån konkurrerar om arbetskraften med Själland. Integrationen kan fördjupas inom Öresundsregionen för att Skåne, tillsammans med Själland, ska bli den region i Norden som har högst antal sysselsatta inom högteknologisk produktion och forskning. Samarbetet över den dansk-svenska gränsen kan stärka kvaliteten på forskningen och öka trovärdigheten för Öresundsregionen som helhet. Det är viktigt att samarbetet inom Øresund Science Region (ÖSR) fördjupas samt att fler samarbeten av denna typ initieras och utvecklas, enligt Region Skåne. Genom besluten att etablera MAX IV och ESS-anläggningen stärks Sveriges, Danmarks och framförallt Öresundsregionens forskningsroll avsevärt. Regionen har en erkänd roll i internationella forskningssammanhang bland annat inom nanoteknologi, livsmedel, cleantech och medicin.

Arbetsmarknadsintegrationen i Öresundsregionen växer stadigt. Många skåningar pendlar dagligen till Köpenhamnsregionen för arbete inom handeln samt hotell- och restaurangbranschen men också flera andra områden. Prognosen för 2008 uppskattades till 18 000 arbetspendlare. Uppskattningsvis arbetspendlar 1 100 personer via Helsingborg-Helsingör. Arbetspendlingen från Själland till Skåne är betydligt svagare. För att uppnå en mer integrerad Öresundsintegration på arbetsmarknadsområdet bör prognos- och planeringsverksamhet liksom förmedlingen av arbete i högre grad samordnas mellan Skåne och Själland, enligt Region Skåne.

2.3.1.2 Infrastruktur

Ett transportmedel som är viktigt för den interregionala och globala tillgängligheten samt tillgängligheten i Skåne är flyget. Flygplatserna Københavns Lufthavn, Malmö Airport, Kristianstad Airport samt Ängelholm-Helsingborg Airport kompletterar varandra och är en styrkefaktor för Öresundsregionen. Det finns enligt Regions Skåne stora utmaningar inom miljöområdet och ur konkurrensperspektiv vad gäller flyget.

Trafiken över Öresundsbron ökar stadigt. Biltrafiken har sedan 2001 mer än fördubblats och uppgick 2008 till över 19 000 fordon per dygn. I snitt åkte 26 600 personer tåg över bron varje dag under 2007 och totalt passerade ca 25 miljoner passagerare Öresundsbron under 2007 eller 67 200 personer per dygn. Ökningen är en fördubbling sedan 2001.

Fehmarn Bält-bron och en fast förbindelse mellan Helsingborg och Helsingör kommer enligt Region Skåne förbättra transporterna i Södra Skandinavien och norra Europa. Förbindelsen mellan Helsingör och Helsingborg behöver etableras ur miljö-, kapacitets-, och tillgänglighetsskäl för att binda samman Sverige med övriga Skandinavien och kontinenten. Fehmarn Bält kommer att öka tillgängligheten till övriga Europa och bidra till miljövänliga transportlösningar.

Ett regionalt perspektiv på trafikplaneringen är nödvändig och det är enligt Region Skåne viktigt att samordna trafikplaneringen i Öresundsregionen, Sydsverige och Östersjöregionen. En viktig utmaning för Öresundsregionen är att skapa ett sammanhållet transportsystem som effektivt binder ihop hela regionen och som även erbjuder goda förbindelser med resten av Europa. Hela transportinfrastrukturen i Öresundsregionen behöver byggas ut så att flaskhalsar elimineras, vilket kräver omfattande satsningar från Sveriges och Danmarks regeringar som måste agera än mer transnationellt.

2.3.1.3 Boende, kultur och fritid

Flyttströmmarna över Öresund har sedan Öresundsbrons öppnande ökat i omfattning. Över 4 000 danskar per år har under 2006 och 2007 flyttat till Skåne, främst till Malmöområdet medan knappt hälften så många flyttat från Skåne till Själland. En integrerad bostadsmarknad i Öresundsregionen är ett av Region Skånes mål.

Integration leder förutom till ekonomiska vinster även till sociala och kulturella vinster. Vardagsintegrationen bör enligt Region Skåne främjas genom ökade kontakter inom föreningslivet och kulturlivet, genom att fler tar del av kulturarrangemangen på bägge sidor Öresund, genom en ökad mediebevakning av vad som händer i Öresundsområdet och genom främjande av en ömsesidig handel.

Kunskap och kreativitet är kopplat till kultur. Skåne och Öresundsregionen är idag en region med ett omfattande kulturliv. Genom vidare satsningar på kultur kan ännu större framgångar inom musik, konst, film och design samt spelsektorn och andra kreativa branscher möjliggöras. För besöksnäringen är även kulturturismen viktigt vilken gynnas av ökade satsningar. Samarbete över gränserna och entreprenörskap kan generera nya produkter och tjänster.

2.3.1.4 Offentlig service

Samverkan mellan högskolor och universitet samt mellan forskning och näringsliv måste enligt Region Skåne fördjupas i syfte att stärka den internationella konkurrenskraften. Hela Öresundsregionens utbildningskapacitet måste utnyttjas. Forskningsarbetet i Öresundsregionen har kommit långt vilket Öresund Science Region är ett tecken på. ØSR har utvecklats på ett framgångsrikt sätt och erhållit internationell uppmärksamhet för sin verksamhet inom mat, IT, biotech, miljö och logistik. Öresundsuniversitetet och ØSR med sina forskningsplattformar fick i början av 2008 den prestigefyllda RegioStar-utmärkelsen av EU. Öresund blir som "regional stjärna" förebild i hela Europeiska unionen för innovativa regionala projekt som stödjer hållbar utveckling och kunskapsbaserade regionala ekonomier.

Därför skall ytterligare initiativ för att stärka och fördjupa sådana samarbeten enligt Region Skåne uppmuntras. Även det kunskapsintensiva näringslivet måste främjas. På utbildningsområdet bör Öresundsuniversitetet än mer arbeta för Öresundsregionen som en integrerad utbildningsregion vad avser högre utbildning. Gemensamma utvecklingsinsatser kring yrkesutbildning bör stimuleras. Region Skåne anser även att Skåne har komparativa fördelar på kunskapsområdet genom sin närhet till Köpenhamn och Europa.

2.3.2 Malmö

Malmö stads grundläggande mål är att Malmö skall utvecklas till en betydelsefull del av Öresundsregionen, en stad med intensiva omvärldskontakter, hög kunskapsnivå, stabil sysselsättning och ekologiskt anpassat boende i en ren region med Öresund i centrum och rika fritids- och rekreationsmöjligheter. Malmö stad vill stärka samverkan och samhörigheten inom Öresundsregionen.

Malmö skall även förstärka sin roll som regionalt centrum i Skåne och Sydsverige och med sin planering bidra till att Skånes och Öresundsregionens mångfald av kvaliteter för företag, boende och turism vidareutvecklas. Att Malmö har ett starkt fokus på regionen går inte att ta miste om, hela 106 gånger omtalas de två begreppen i översiktsplanen inom främst infrastruktur (65) och därefter kommer näringsliv (18) och offentlig service (12).¹¹

2.3.2.1 Näringsliv

Malmö stad anser att de grundläggande förutsättningarna för näringslivet i Malmö är goda på längre sikt. Öresundsförbindelsen kopplar Malmö till Köpenhamn med dess mångdubbelt större marknader och möjligheter. Ny infrastruktur i Skåne underlättar integrationen på den svenska sidan av sundet. De flesta ekonomiska indikatorerna utvecklas också positivt. Integrationen inom Öresundsregionen bidrar till fler kontakter, mer handel, utökad samverkan och nya affärsmöjligheter. Närheten till Köpenhamn med dess ännu större utbud anses både vara en styrka och ett hot.

Av grundläggande betydelse anses Malmös centrala läge i den nya Öresundsregionen vara. Integrationen inom regionen väntas ge synergieffekter i form av ökad ekonomisk tillväxt och Malmös centrala läge i förening med god tillgång till mark till rimliga priser förväntas ge goda förutsättningar för att Malmö åter skall få en stark och livskraftig ekonomi.

I europeiskt perspektiv kännetecknas Öresundsregionen, enligt Malmö stad, bland annat av gott företagsklimat, god tillgång till välutbildad arbetskraft och ett antal stora universitet och forskningscentra av hög kvalitet. I svenskt perspektiv har Malmös företag genom närheten till kontinentens ekonomiska och industriella centra ett lägesmässigt försprång på de viktigaste exportmarknaderna i Västeuropa. Malmös nära anknytning till Danmark och de nordtyska och baltiska områdena samt dess funktion som brygga mellan Skandinavien och kontinenten ger också goda betingelser för ett varierat näringsliv.

Enligt Malmö stad kommer Öresundsbron på lång sikt att knyta samman Malmös och Köpenhamns arbetsmarknader, som i olika avseenden kompletterar varandra. Sammantaget är städerna en större dragningskraft för företag än var för sig. En viktig effekt är att den utvidgade arbetsmarknaden underlättar för progressiva företag att finna lämplig lokalisering för sin verksamhet. Valmöjligheterna och tidsåtgången för överfart har förändrats och därmed impulserna hos företag och personer att besöka den motsatta sidan av Öresund. Öresundsbron bidrar enligt Malmö stad inom näringslivsområdet till:

- Ökat handelsutbyte och en gemensam marknad inom detaljhandeln
- Ökade möjligheter till rationalisering av godshanteringen i regionen.
- Ökad integration av näringslivet med ökad "kritisk massa" av företag och professionell kunskap.
- Ekonomisk strukturomvandling,
- Integrerad arbetsmarknad (dansk och svensk arbetskraft har olika kompetens).

---

¹¹ Översiktsplan för Malmö Stad, 2000, samt komplettering 2005.

2.3.2.2 Infrastruktur och transport

Öresundsförbindelsen kopplar Malmö till metropolen Köpenhamn med dess mångdubbelt större marknader och möjligheter och ny infrastruktur i Skåne underlättar integrationen på den svenska sidan sundet. Öresundsförbindelsen har öppnat nya möjligheter för Öresundsregionens utveckling. De positiva effekterna ligger bland annat i:

- Tidsvinster, flexibilitet och ökad tillgänglighet.
- Bekvämare internationella kontakter från regionen via Kastrup och Sturup.

Skåne är även en av Sveriges viktigaste transitregioner för export och import både via väg och järnväg. Den fasta Öresundsförbindelsen har förstärkt denna situation ytterligare. Kontakten med Sveriges och Europas snabbspårnät har gjort centrala stadsdelar mer tillgängliga på båda sidor av Öresundsregionen, och på sikt även från kontinenten.

2.3.2.3 Boende, kultur och fritid

En positiv effekt av de förbättrade förbindelserna mellan Danmark och Sverige är enligt Malmö stad en i högre grad integrerad bostadsmarknad i Öresundsregionen.

Enligt Malmö stad leder Öresundsförbindelsen till förbättrade möjligheter till samspel med kulturlivet i Köpenhamn till ömsesidig fördel. En stark kultursektor gynnar Malmö både som bostadsort och besöksmål. Öresundsförbindelsen leder i högre grad till:

- Ökade möjligheter för fritidsaktiviteter.
- Ökad tillgänglighet till olika resmål.
- Ökat utbyte inom massmedia, turism och kultur och ökat omland för kulturella aktiviteter.

2.3.2.4 Offentlig service

Malmö stad skriver om Öresundsuniversitetet som samlar regionens utbildnings- och forskningsinstitutioner och överbrygger geografiska och institutionella barriärer. Kommunikationen mellan forskare förbättras och distansutbildningen byggs på detta sätt ut. Möjligheterna till specialisering ökar liksom utnyttjandet av resurserna, såväl expertis som utrustning. Det samlade utbudet av kurser, bibliotek, laboratorier och andra faciliteter skall bli lätt tillgängligt för studerande och forskare på båda sidor om sundet. Öresundsförbindelsen bidrar till ökat utbyte mellan universiteten och högskolorna.

Nya högskoleutbildningar i Malmö höjer malmöbornas utbildningsnivå och förstärker ytterligare den starka bas för högre utbildning som finns längs axeln Roskilde–Köpenhamn–Malmö–Lund och ger näringslivet bättre möjligheter till lokala kontakter med forskning och utvecklingsverksamhet.

2.3.3 Helsingborg

Helsingborg är en del av ett regionalt sammanhang, det vill säga Skåne Nordväst, Skåne, och Öresund. Detta påverkar Helsingborgs utveckling och är en del av dess utmaningar. Vad gäller den snabbt växande Öresundsregionen är det i det fortsatta integrationsarbetet avgörande för städerna i regionen att definiera sina inbördes roller för att kunna få ut optimalt av samarbetet. Häri ligger att fortsätta komplettera och stödja varandra vad

gäller näringsliv och arbetsmarknad. När vi studerar översiktsplanen omtalas Öresundsregion 11 gånger med huvudfokus på infrastruktur (8 gånger).¹²

2.3.3.1 Infrastruktur och transport

Helsingborg är en del av den mycket expansiva Öresundsregionen, den näst största staden i Skåne och den utgör navet i Skåne Nordväst. Enligt Helsingborgs stad skall Helsingborg ha en ledande roll såväl i närregionen som i Öresundsregionen och vara ett nav framförallt avseende infrastruktur, kommunikationer och logistik. Helsingborg ska stärka sin roll som strategisk knutpunkt genom att arbeta för medvetna infrastrukturens utveckling. På så vis stärks också Öresundsregionen, Region Skåne och Skåne Nordväst.

Helsingborgs stad arbetar för en fast HH-förbindelse. En fast förbindelse mellan Helsingborg och Helsingör skulle stärka Helsingborgs roll i Öresundsregionen. Arbetsmarknaden vidgas och integrationen ökar. En fast HH-förbindelse är både en lokal och regional, nationell och internationell angelägenhet enligt Helsingborgs stad. Den synliggör Helsingborgs roll som viktig nod i Öresundsregionen. Förbindelsen skulle enligt Helsingborgs stad stärka Sveriges infrastrukturella robusthet. Den skulle avlasta Öresundsbron och öka kapaciteten för godstransport på järnväg. En fast HH-förbindelse är även en starkt bidragande förutsättning för att Sverige ska få effektiva höghastighetståg till Europa enligt Helsingborgs stad.

Med en fast HH-förbindelsen och högre kapacitet för godstransporter på järnväg inom Sverige skulle Helsingborg bidra till att bygga vidare på ett hållbart transportsystem. En fast förbindelse har studerats i ett flertal olika utredningar, främst som tågtunnel. Ett framtida behov förutsetts vara två persontrafiktunnlar och en godstrafiktunnel till Helsingör. Den framtida möjligheten till fasta förbindelser för både person- och godstrafik ska beaktas i planering av det södra hamnområdet.

Helsingborg ska arbeta för utveckling av höghastighetståg till regionen och ökad kapacitet på järnvägsnätet. Europabanan är en planerad höghastighetsbana mellan Stockholm och Hamburg/Berlin via Köpenhamn. Europabanan innebär att Helsingborg blir en europeisk knutpunkt och kan ta del av en europeisk marknad. Med reducerade restider krymper de fysiska avstånden vilket öppnar upp för nya relationer inom regionen. En utbyggnad av Europabanan ökar Helsingborgs betydelse väsentligt som knutpunkt i Öresundsregionens kollektivtrafiksystem.

För att säkra hög effektivitet och kapacitet i förbindelsen mellan Helsingborg och Helsingör är ett reservat för bilförbindelse inlagt i Helsingborgs stads översiktsplan. En fast väg-förbindelse sammanfaller inte med tågtunnelns placering utan ligger längre söderut för att hålla biltrafik så långt ut i trafiknätet som möjligt.

Helsingborg ska även stärka kopplingen till regionens flygplatser. Med en fast HH-förbindelse för tågtrafik kan resan till Kastrup förkortas med cirka 20 min och dessutom bli smidigare då inga byten krävs. Kollektivtrafiken till Ängelholm- Helsingborg Airport ska utvecklas, lämpligen genom samarbetet inom Skåne nordväst.

2.3.3.2 Näringsliv

Enligt Helsingborgs stads plandokument måste Helsingborgs stad ta ett kliv framåt och agera på ett offensivt och proaktivt sätt för att driva utvecklingen i regionen. Helsingborg ska samla den norra delen av regionen för att därigenom knyta ihop Öresundsregionen till en fungerande helhet. Staden vill medverka till större balans i Öresundsregionen genom att komplettera de omkringliggande storstäderna Köpenhamn, Malmö och Lund med det som är specifikt för Helsingborg.

---

¹² Översiktplan 2010.

Att agera regionalt kommer att vara avgörande för Helsingborgs och närregionens framtid. Det innebär också att vara pådrivande på ett sätt som stödjer andra kommuner i sin utveckling. En breddad och fördjupad samverkan inom Skåne Nordväst är en förutsättning för Helsingborg framöver enligt dem själva. Helsingborg måste växa för att stärka sin roll i såväl närregionen som i Öresundsregionen, för att vara en intressant stad att verka i. Att få befintliga företag att fortsätta utvecklas och nya att etablera sig i Helsingborg utgör en stor utmaning framöver, enligt Helsingborgs stad.

2.3.3.3 Bostad, kultur och offentlig service

Helsingborg är en del av den snabbt växande Öresundsregionen. För att kunna få ut optimalt av samarbetet gäller det enligt Helsingborgs stad att fortsätta komplettera och stödja andra aktörer vad gäller bostadsmarknaden.

Helsingborgs stad vill ha en ledande roll såväl i närregionen som i Öresundsregionen och vara ett nav i fråga om kultur och turism. Då Helsingborg vill ha en ledande roll i Öresundsregionen gäller detta på flera områden däribland utbildning.

2.3.4 Simrishamn

Även Simrishamns kommun tycker det är viktigt att utvecklingspotentialen i Sydsverige och Öresundsregionen tas tillvara. Förbättrade kommunikationer västerut mot Öresundsregionen är enligt Simrishamns kommun avgörande för att gynna företagandet i kommunen. I översiktsplanen framkommer det att Öresundsregion nämns sju gånger inom främst infrastruktur och näringsliv, men annars i generella termer.¹³

2.3.4.1 Näringsliv

Det småskaliga vägnätet är en begränsande faktor för vilka företag som kan etablera sig i kommunen. Godstransporterna tar lång tid och det kan också vara problematiskt att få fram tunga transporter. Trafiken inom, och utom kommunen är till stor del beroende av bil, eftersom kollektivtrafiken ofta inte kan erbjuda attraktiva alternativ. Även detta kan påverka företagsamheten negativt när det gäller t.ex. tjänsteresor och pendlande anställda. Förbättrade kommunikationer västerut mot Öresundsregionen är avgörande för att gynna företagandet i kommunen, enligt Simrishamns kommun.

2.3.4.2 Infrastruktur och boende

Enligt Simrishamns kommun är Öresundsbron, och de tillväxteffekter som den skapar regionalt, en viktig förutsättning för kommunens framtid. Simrishamn ligger i utkanten av Öresundsregionen, men med förbättrade transportförbindelser mot Västra Skåne skulle Simrishamn kunna bli en mer integrerad del i regionen.

Simrishamns kommun tror att den närliggande Öresundsregionen kan erbjuda ett stort utbud av både arbete, utbildning, service, kultur och fritid, men att tillgången är begränsa p.g.a. bristfälliga kollektiva förbindelser. Förbättrade regionala förbindelser är därmed mycket viktiga för att öka Simrishamn attraktivitet som boendekommun.

Enligt Simrishamns kommun så kommer den utbyggda tågförbindelsen väsentligt förbättra Simrishamns förbindelser med västra Skåne. Samtidigt konstateras att en betydligt mer omfattande utbyggnad skulle behövas för att Simrishamn verkligen ska bli en integrerad del i Öresundsregionen. Transporttiderna kommer även i framtiden vara alltför

---

¹³ Översiktsplan Simrishamn kommun, 2001.

långa för att till exempel daglig pendling till Lund/Malmö och Köpenhamn ska anses attraktivt.

2.3.5 Osby

Även en mindre kommun som Osby i nordöstra Skåne har fokus på Öresundssamarbetet även om de inte alls är lika omfattande som i västra Skåne. Öresundsregionen eller Öresund omtalas bara två gånger i översiktsplanen.¹⁴ Enligt Osby kommun får Öresundsregionen en allt viktigare roll i konkurrensen mellan Nordeuropas storstadsregioner.

Trots att Osby kommun ligger i utkanten av Öresundregionen anser Osby kommun det nödvändigt att genom planering skapa bästa möjliga draghjälp för sin utveckling, inte minst genom goda kommunikationer, som är avgörande för kommunens utveckling. Senaste året har kommunen fått bättre tågförbindelser längs Södra stambanan via Öresundstågen. Kommunen ser sin roll som en del av Öresundregionen, och som granne till Småland.

2.4 OECD:s perspektiv på huvudstadsområdet och Öresundsintegrationen

---

Enligt OECD har Köpenhamnsområdet inte den kritiska massa som behövs för att ha samma faciliteter som är typiska för större storstadsområden. Var det är möjligt för många storstäder i OECD att slå sig samman mer närliggande storstäder och skapa den nödvändiga massan, ligger det ingen större dansk stad i närheten av Köpenhamn. Köpenhamn ligger dock nära intill Malmö och Lund, med vilka det finns lovande synergipotential. Skall man utvidga antalet kulturella anläggningar, bostäder, internationella events, marketing och turism krävs det koordinering av politikerna i Öresundsregionen. Köpenhamns kommun bör enligt OECD systematiskt identifiera var brist på storstadsfaciliteter försvagar stadens position vis-à-vis andra storstadsområden i OECD, och var faciliteter i Öresundsregionen skulle kunna fylla dessa hål. Skillnader i dansk och svensk lag är dock i viss mån i vägen för funktionell integration i Öresundsregionen.

2.4.1 Näringsliv

Ytterligare statliga insatser skulle, enligt OECD, främja integrationen i Öresundsregionen (Köpenhamn/Malmö) och bidra till att utvidga arbetsmarknaden i huvudstaden. Den gränsöverskridande pendlingen i Öresundsregionen har stigit kraftigt de senaste 10 åren, men är fortfarande relativt anspråkslös. De 15,000 personer som pendlar från södra Sverige (Region Skåne) till Region Huvudstaden representerar en sjudubbling för perioden 1997 till 2007. Europeisk statistik visar att det i åtskilliga regioner i Europa hade mer gränsöverskridande pendling 1999, än vad Öresundsregionen hade 2007. Samordnade insatser skulle kunna öka strömmen av gränsöverskridande pendlare, då ökad harmonisering i förhållande till regler och bestämmelser, skatter, socialförsäkring och broavgifter på Öresundsbron kan främja arbetsmarknadsintegrationen i området.

Det har redan gjorts insatser på området. 2007 förstärktes Öresundskommitténs institutionella struktur med ökat fokus på policyformulering. Det ledde till en strategisk vision för Öresundsregionen år 2008, vilket resulterade i en gemensam utvecklingsstrategi året

---

¹⁴ Översiktsplan för Osby kommun, 2003.

efter. 2007 skrev den danska och svenska arbetsmarknadsministrarna på ett avtal som skall eliminera vissa av de barriärer som står i vägen för en gemensam arbetsmarknad. Man har verkställt åtskilliga gränsöverskridande initiativ, och de danska och svenska skattemyndigheterna har öppnat en särskild enhet, som ska titta på skattefrågor i relation till de medborgare som bor i Sverige och arbetar i Danmark. Fler initiativ av samma slag är välkomna. Man skulle enligt OECD kunna sända en kraftig uppmaning till regeringarna i Danmark och Sverige att bygga ut samarbetet i Öresundsregionen. Köpenhamns kommun, Region Huvudstaden och andra intresseparter, såsom Wonderful Copenhagen som arbetar med att främja turismen, och Copenhagen Capacity som arbetar med främja investeringar, skulle också kunna utnyttjas till fördel för Öresundsregionen, till exempel med sina strategier för att dra till sig events, turister och utländska verksamheter.

2.4.2 Infrastruktur och transport

På det regionala planet har Öresundsbron, som förbinder Köpenhamn med Malmö i Sverige, skapat nya affärs- och kommunikationsmöjligheter samt positionerat huvudstadsområdet som regional knypunkt i Östersjöområdet. Även om Öresundsbron har ökat den gränsöverskridande trafiken kunde man nyttja den ännu mer till att skapa ett funktionellt integrerat område enligt OECD. Om priselasticiteten i Öresundsbrons broavgifter tas i beaktning, kan det eventuellt främja funktionell integration i Öresundsregionen, om man övervägde de begränsningar som gäller för bestämmandet av broavgifter.

Det är även enligt OECD önskvärt med ökat samarbete mellan Danmark och Tyskland, så att Fehmarn Bält förbindelsen inkorporeras i båda dansk och tysk infrastruktur. Om inte Fehmarn Bält förbindelsen etableras, gäller det i förhållande till järnvägsförbindelserna i Tyskland, att man mister potentialen med att förbinda de nordiska länderna med den europeiska kontinenten.

2.4.3 Boende, kultur och offentlig service

Genom att Köpenhamn slår sig samman med Malmö-Lund skapas nya möjligheter till boende enligt OECD. Enligt OECD skapas nya möjligheter till kulturella faciliteter genom att Köpenhamn slår sig samman med Malmö-Lund.

Samarbetet via Öresundsuniversitet är enligt OECD nödvändigt beroende på dess högst konkreta fördelar, såsom stordriftsfördelar (sammanslagningar av fakulteter och kurser). Det rekommenderas att det utarbetas en internationaliseringsstrategi så att man kan arbeta målinriktat med länder från vilken man önskar attrahera studerande. De studerande kunde i högre grad involveras i regionala utbyten, undervisnings-, och forskningsprojekt och ökad mobilitet kan åstadkommas genom ersättning för transportkostnader.

3. Intervjuer med nyckelaktörer i regionen

För att besvara frågan vilken identitet Öresundsregionen har och vilka kvaliteter och framtidssatsningar som Öresundsregionen rymmer har vi intervjuat de personer som spelar en avgörande roll i Öresundsregionens framtida utveckling. De cirka 30 aktörer vi har intervjuat representerar alla olika delar av det privata och offentliga samhället i Öresundsregionen, vilket ger oss möjlighet att få input från vitt skilda samhällsområden. Det är rimligt att anta att en person från näringslivet har en annan bild av vad som kännetecknar regionen jämfört med en som representerar den offentliga sfären. De olika grupper av aktörer i Öresundsregionen som har intervjuats är representanter från:

- Offentliga aktörer: regioner, kommuner och turismorganisationer
- Näringslivet: intresseorganisationer och flygplatser
- Universitet och högskola
- Kulturinstitutioner
- Externa perspektiv

Vi har kompletterat intervjuerna med Öresundsaktörer med de externa regionerna Stockholm Business Region, Göteborg Oslo regionen och Hamburg Stadt för att få utomstående bild av vad de tycker kännetecknar Öresundsregionen och vilka kvaliteter den har.

Intervjuerna med nyckelaktörerna har följt en intervjuguide indelad i fyra övergripande områden:

- **Öresundsregionens kännetecken och samarbeten:** Vi har här frågat respondenterna om vad de anser kännetecknar Öresundsregionen inom deras professionella område och hur deras samarbeten med aktörer på andra sidan sundet ser ut. De har även blivit tillfrågade vilka fördelar och nackdelar samarbetena har, om de ser några barriärer för utvidgat samarbete och inom vilket område de anser de största möjligheterna till samarbete finns.
- **Öresundsregionens kvaliteter:** Här har nyckelaktörerna ombetts att lyfta blicken från sitt fackområde och värdera Öresundsregionens kvaliteter på kultur-, boende-, näringslivs- och infrastrukturområdet.
- **Identitet och regional samhörighet:** I denna del frågade vi efter i hur stor grad nyckelaktörerna känner samhörighet till Öresundsregionen och om de anser att det finns en gemensam Öresundsidentitet.
- **Öresundsregionens utveckling och framtid:** Avslutningsvis har vi frågat vilka Öresundsregionen största styrkor är samt vilka hinder det finns för fortsatt utveckling. Vi har även frågat respondenterna om deras förväntningar på framtiden för Öresundsregionen.

3.1 Sammanfattning av intervjuerna

Intervjuerna med nyckelaktörerna gav många olika svar på vilka Öresundsregionens kvaliteter är och vilken identitet den har. Nedan har vi sammanfattat de svar som var gemensamma för ett flertal av respondenterna.

Öresundsregionens kännetecken och samarbeten

- **Två länder en region:** En styrkeposition som betonas av respondenterna är att regionen består av två länder som kompletterar varandra. Detta är något som framförallt turistorganisationerna benämner som den största styrkan med regionen. De menar att man kan både få metropol på den danska sidan och landsbygd och natur på den svenska.
- **Forskningsintensiv region:** På frågan om vilka särskilda styrkepositioner Öresundsregionen har nämner merparten av respondenterna den höga forskningsintensiteten. De områden som främst nämns är Life Science och IKT. En del danska respondenter nämner även cleantech som ett område där Öresundsregionen utmärker sig. De svenska respondenterna nämner även ESS i Lund som något som ytterligare kommer att stärka regionens forskningsprofil.
- **En region med välutbildad befolkning:** Parallellt med att regionen framhålls som en forskningsintensiv region betonas Öresundsborgarnas höga utbildningsnivå som gör att nästan samtliga talar engelska i Öresundsregionen gammal som ung. Det efterlyses att detta används i marknadsföringen av regionen.
- **Täta och goda samarbeten över Sundet:** I stort sett samtliga intervjuade nyckelaktörer har mer eller mindre intensiva samarbeten med aktörer på motsatta sidan Öresund. Många framhåller de goda samarbetena inom framförallt infrastruktur, där samarbetet bedöms som extra bra av respondenterna. Den danska kommunalreformen som blev startskottet för de danska regionerna anses också driva på samarbetet genom att aktörernas storlek nu är mer jämbördig.
- **Största möjligheter till samarbete inom utbildning och vård:** De intervjuade nyckelaktörerna har blivit tillfrågade inom vilka områden av offentlig service som man med fördel kan samarbeta mer inom tvärs över de nationella gränserna. De flesta ser de största möjligheterna till samarbete på vård och utbildningsområdet. Då utbildningsområdet har kommit långt påpekar de flesta respondenter att det finns stor potential att samordna främst högspecialiserade vård.
- **Men barriärer kvarstår för samarbete:** Det stora intresset för att samarbeta grumlas dock av de många barriärer för samarbete som finns. Vad som bland annat har framkommit i intervjuerna är att de svenska aktörerna, på framförallt kommunal nivå, har ett större intresse av samarbete än deras danska motsvarighet. De svenska kommunerna tycker att Köpenhamn bör ta sitt ansvar som "jätten" i sammanhanget och driva på utvecklingen. Representanterna för näringslivet framhåller också de olika politiska prioriteringarna som en barriär för utökat samarbete men att även kulturella och språkliga skillnaderna samt skillnader i affärsmanskap försvårar samarbete.

Öresundsregionens kvaliteter

- **Ett rikt kulturliv:** Från alla nyckelaktörer hörs positiva tongångar om Öresundsregionens kulturliv. Den kritiska massan av kulturinstitutioner och det faktum att kulturlivet präglas av två länders traditioner och uttrycksformer är saker som respondenterna tycker gör att Öresundsregionen utmärker sig i förhållande till andra nordiska regioner.

- **En utvidgad bostadsmarknad:** Den utvidgning av Öresundsregionens bostadsmarknad som har skett i och med att danskarna har upptäckt det billiga boendet i Skåne är något som ses som positivt av de danska respondenterna. Det anses ge möjligheter för regionen att växa på grund av att danskar som inte har råd att bosätta sig i Region Huvudstaden ändå kan arbeta där.
- **Logistik och finans som framtidsbranscher:** Respondenterna har fått ge exempel på förslag på utvecklingsmöjligheter för Öresundsregionens näringsliv. Det vanligaste svaret är att man bör utnyttja varandras marknader bättre men det har även getts förslag på framtida insatsområden där Öresundsregionen kan bli starkare. De som har nämnt är finansiella tjänster där regionen anses svag för tillfället samt inom logistik där den nya fasta förbindelsen till Tyskland kommer att öka potentialen för denna bransch. Materialforskning kommer också enligt en respondent bli en framträdande bransch framöver i och med ESS.
- **För dyr kollektivtrafik:** Många av respondenterna påpekar att det höga priset på att åka tåg och bil över Öresundsbron är hämmande för integrationen i Öresundsregionen. Det höga priset på kollektivtrafiken är något som framstår som kännetecknande för infrastrukturen då även representanter från närliggande regioner anger det som representativt för infrastrukturen i regionen.

Identitet och regional samhörighet

- **Stor samhörighet med Öresundsregionen:** Nästan samtliga av de intervjuade nyckelaktörerna ser sig som en del av Öresundsregionen och välkomnar en ökad integration. Näringslivet välkomnar den utvidgning av marknaden som en mer integrerad Öresundsregion samtidigt som kulturinstitutionerna tror att en ökad integration kan innebära förbättrat samarbete mellan de olika institutionerna.
- **Dock ingen gemensam identitet:** Trots att merparten av de intervjuade nyckelaktörerna känner att deras organisationer är en del av Öresundsregionen är det få som vill påstå att det finns en särskild "Öresundsidentitet". Ett fåtal av de svenska respondenterna tycker det finns en särskild identitet i regionen och vissa danska menar att en sådan så småningom kommer att växa fram.
- **Skillnader mellan centrum och periferi:** Det finns skillnader i hur stark samhörighet man känner med Öresundsregionen beroende på var i regionen man bor. Detta är tydligast vid intervjuer med de danska kommuner som ligger i regionens periferi. Dessa känner liten eller ingen alls samhörighet med Öresundsregionen. Lolland vänder hellre blicken mot Tyskland och känner en större samhörighet med en framväxande Fehrmans Bält-regionen än med Öresundsregionen. Detta mönster går inte igen i Sverige där de svenska kommunerna Osby och Simrishamn ser sig som delar av Öresundsregionen men har svårare att lista regionens styrkepositioner än de aktörer som ligger mer centralt.
- **Öresundsregionens mentala och praktiska gränser:** Meningarna om Öresundsregionens geografiska avgränsningar skiljer sig åt mellan de danska och svenska respondenterna. De svenska menar i regel att de praktiska, administrativa gränserna går vid dagens nuvarande (de tre regionerna) men att de mentala sträcker sig in i de gamla danska provinserna; Halland och Blekinge samt till viss del in i Kronoberg län. De danska är snävare i sin bild och ser Öresundsregionens mentala gränser som något som uteslutande rör de områden som är i omedelbar anslutning till Öresund. De flesta danska respondenter menar att den praktiska gränsen går vid Själland och många hävdar att Öresundsregionen sträcker sig längre in i Sverige än vad den gör i Danmark.

Öresundsregionens utveckling och framtid

- **Öresundsregionen - en svensk framgångssaga?:** Samtliga svenska nyckelaktörer vill beteckna Öresundsregionen som en framgångsrik region medan många av de danska är mer tveksamma. Invändningarna rymmer förklaring som att den politiska uppbackningen är svag och att regionens varumärke fortfarande är för svagt för att det skall gå att tala om en succé.
- **Malmö och företag har störst fördelar:** De danska respondenterna menar nästan uteslutande att, i synnerhet Malmö, och de andra svenska städerna vid Öresund är de stora vinnarna på den ökade integrationen i Öresundsregionen. Många av de svenska nyckelaktörerna ser företagen som de stora vinnarna. Deras marknad har vidgats och internationella företag har möjlighet att etablera nordiska huvudkontor i regionen och kan på så sätt täcka nordens två största länder genom tvåspråkig arbetskraft.
- **Krav på gemensam valuta** framförs av flertalet nyckelaktörer som hävdar att integrationen hämmas när felaktiga investeringsbeslut tas på grund av valutaosäkerhet.
- **Ökad nationalisering:** Ett par av de svenska kommunala aktörerna ser positivt på framtiden men höjer ett varningens finger för de protektionistiska tendenser de ser i Danmark. Lågkonjunkturen riskerar att göra att man inte prioriterar internationellt samarbete utan istället ser om sitt eget hus. Detta kan sätta käppar i hjulet för en ökad integration.
- **Blickar söderut:** Om tio år tror många av nyckelaktörerna att samarbetet med Norra Tyskland är betydligt mer utbrett än i dag. Tack vare Fehrman Bältförbindelsen kommer Hamburgregionen på ett naturligt sätt vara integrerad i Öresundsregionen.
- **Oro för SAS-flytt:** Från framförallt de intervjuade flygplatserna men även kommunala aktörer finns oro om att SAS flyttar sin hubb till Stockholm. Detta skulle göra att både Arlanda och Gardemoen går om i mängd och att Öresundsregionen förlorar viktiga interkontinentala flygförbindelser.

3.2 Öresundsregionens kännetecken och samarbeten

De olika intervjugrupperna, som utifrån sitt eget fackområde intervjuats om Öresundsregionens kvaliteter och samarbeten, skiljer sig inte åt märkbart. De flesta är överens om att Öresundsregionen kännetecknas av att den är forskningsintensiv och menar att det finns administrativa och kulturella barriärer för samarbete.

3.2.1 Offentliga aktörer

Både de danska och svenska offentliga aktörerna som har intervjuats framhåller att Öresundsregionen är en forskningsintensiv region med en hög utbildningsnivå. Köpenhamns kommun betonar energiforskning och avfallshantering som områden där Öresundsregionen är ledande men där de båda länderna kan samarbeta ytterligare. Klaus Bondham på Köpenhamns kommun härleder avsaknaden av samarbete till "bristande politisk vilja". Höje Taastrup tycker att fyra specifika saker kännetecknar regionen; 1) En välfungerande infrastruktur 2) Konsumenternas handelsmönster genererar god tillväxt 3) Det finns en stor kapacitet och 4) Det finns ett stort kulturellt utbyte. De svenska kommunerna i syn-

nerhet Helsingborg och Malmö trycker också på Öresundsregionen som en ledande region på forskningsområdet. Ilmar Reepalu förklarar regionens storhet:

“Öresundsregionen är Europas fjärde eller femte kunskapsregion och är Nordens största region ekonomiskt och i antal invånare.”

I och med ESS Scandinavia kommer regionens forskningsprofil ytterligare att höjas menar Peter Danielsson kommunstyrelsens ordförande i Helsingborgs Stad.

De tre intervjuade turismorganisationerna (Tourism in Skåne, Wonderful Copenhagen och Östdansk Turisme) tycker att Öresundsregionen kännetecknas av ett brett utbud inom upplevelser, mat och kultur. Tourism in Skåne poängterar att Regionen som destination kännetecknas av att den danska och svenska sidan kompletterar varandra.

“Som turist i Öresundsregionen kan du få riktig storstad och landsbygd i ett.”

Wonderful Copenhagen menar också att Regionen har stor internationell dragningskraft tack vare det stora utbudet av forskningsinstitutioner. Detta är något Glen Palano på Östdansk Turisme tar fasta på och siar att de största utvecklingsmöjligheterna på turismområdet i Öresundsregionen finns inom affärsturism. Detta tack vare de många företag som finns i regionen.

Skillnad mellan centrum och periferi

Simrishamn och Osby kommun har svårare att lista styrkepositioner än de kommuner som ligger närmre centrum av regionen. Samma sak gäller Kalundborg på den danska sidan som inte anser att Öresundsregionen har några direkta styrkepositioner.

Det samma gäller gränsöverskridande samarbeten. De kommuner som ligger närmre centrum har ett mer utökat samarbete med den motsatta sidan sundet. Osby kommun har dock vissa kontakter på näringslivsområdet och åker ofta till Danmark på utbildningar. Kalundborg har också kontakter med Sverige på ett mer informellt plan. De möter representanter från Bjuv, Svalöv och Örkelljunga någon gång emellanåt. Varken Simrishamn, Høje Taastrup eller Lolland kommun har några formella samarbeten över sundet.

De kommuner som ligger centralare i regionen har betydligt mer utökade samarbeten. Helsingborg har av tradition alltid haft nära relationer med Helsingør och deras samarbete sträcker sig över ett flertal områden: färjetrafik, infrastruktur, fiskevatten, utbildning, turism, kultur med mera. Nyligen har också ett nordligt initiativ tagits för att samla nordvästra Skånes tio kommuner och sju nordsjälländska kommuner för ett möte kring gemensamma politikområden.

Gränsöverskridande samarbeten

De tre regionerna (Skåne, Själland och Huvudstaden) har alla täta samarbeten med varandra inom framförallt projekt och initiativ som till exempel ESS samt inom infrastruktur och gemensam strategisk planering på godstransportområdet. Region Huvudstaden har noterat att bildandet av regionerna i Danmark har bäddat för ökat samarbete:

“Efter kommunalreformen har det blivit mer naturligt att samarbeta på grund av aktörernas storlek och det naturliga i att diskutera gemensamma åtgärder för att uppnå extra pondus.”

Malmö Stad anser att sitt samarbete med Köpenhamns kommun är deras viktigaste men att relationerna under den nuvarande borgmästaren Ritt Bjerregaards styre har varit sämre än hennes föregångare. Reepalu nämner även Öresundskommittén som samsamarbetsorganisation men att den fungerar mer som ett parlament. Klaus Bondam, Teknik och Miljöborgmästare i Köpenhamns kommun ser inte samarbetet med Malmö som lika viktigt. Han nämner även Öresundskommittén samt lägger till Öresund Science Region. Han anser att det saknas ett nätverk som har en gedigen folklig uppbackning. De existerande nätverken saknar enligt honom en förankring i befolkningen. Ett exempel på projekt som fick med Öresundsregionens befolkning var enligt Bondam den idétävling om hur Öresundsregionen skulle se ut 2040 som Realdania utlyste 2007.

Turismorganisationerna Wonderful Copenhagen och Tourism in Skåne samarbetar främst inom den gemensamma organisationen Visit Oresund. Östdansk Turisme har sökt andra vägar för samarbete och har genomfört projekt med kommuner i Skåne angående kulturdriven näringslivsutveckling. Detta har främst rört samarbetsprojekt kring anläggning av nya vandringsleder och parker.

Fördelaktigt infrastruktursamarbete

Fördelarna med att samarbeta lyfts främst fram av Helsingborg och Malmö. De båda kommunerna ser att samarbete kan vara mest fördelaktigt på infrastrukturuområdet. Helsingborg genom att de på så sätt kan få till stånd en fast förbindelse till Helsingör och Malmö genom att man skapar en gemensam beställarorganisation i Öresundsregionen. Enligt Ilmar Reepalu finns det för många aktörer idag och en gemensam upphandlingsorganisation för tågtrafiken mellan Region Skåne och Region Huvudstaden skulle underlätta avsevärt för framförallt passagerarna.

Utbildning, kultur och media

Helsingborg nämner även att utbildning och kultur är områden man kan samarbeta mer inom. Om utbildningen vore mer harmoniserad i den norra delen av Öresund behöver inte så stora delar av Helsingörs unga befolkning studera i den södra delen. Kulturlivet skulle kunna bli ännu bättre om man samordnade det så att inte utställningar och föreställningar på båda sidor sundet kolliderar med varandra.

Malmö stads Ilmar Reepalu har även en vision om att det borde gå att samarbeta mer inom media genom gemensam tv-kanal och tidning. Detta skulle vara ett grundläggande steg mot att skapa en gemensam identitet menar Reepalu.

Även Osby drar fördelar av samarbeten med danska aktörer främst genom att jämföra erfarenheter och få nya infallsvinklar. De intervjuade danska kommunerna förutom Köpenhamn ser få eller inga fördelar med att samarbeta med svenska institutioner.

Barriärer för samarbete

Trots det på sina håll omfattande samarbetet finns ett antal barriärer som hindrar utökat samarbete. Barriärerna har framförallt uppmärksammats av de svenska kommunerna, vilket kan härledas till det faktum att de är mer angelägna om att samarbeta. Den danska oviljan att samarbeta kommenterar Peter Danielsson:

"Att Köpenhamn som "jätten" i sammanhanget inte driver integrationen är ett problem. De senaste åren har Köpenhamns kommun inte lagt något krut på svensk-danska samarbeten."

Malmö stad tar upp att det fortfarande finns administrativa och kulturella barriärer samt återkopplar till den danska inneslutenhet som Helsingborg också uppfattar som ett problem.

"Att vi i dag är inne i en nationaliseringsfas är ett hinder för samarbete."

Ilmar Reepalu pekar på den nuvarande ekonomiska krisen som en orsak till varför identiteter växer inåt och nationellt. Ilmar tar ESS som vissa ville lägga i Stockholm för att stärka nationalstatsidentiteten. Även på andra håll i Europa ser Ilmar ökade nationalistiska tendenser.

Framtida samarbetsområden

Rene Lønne på Region Själland anser att man i det offentliga transportsystemet kan införa gemensamma taxor för olika områden och på så sätt öka regionens tillgänglighet. Det finns även möjligheter inom att införa fritt sjukhusval i Öresundsregionen anser han.

Helsingborg och Malmö nämner också vården som exempel på områden som man kan samarbeta mer inom. Ilmar Reepalu vill se mer utbyte mellan Sverige och Danmark på vårdområdet. Nackdelen är enligt Reepalu att man inte klarar av att ha samarbeten vad gäller sjukvård mellan Skåne och Själland.

”Det enda man egentligen klarar av att samarbeta om är transplantationer, och det mycket för att det redan finns ett gemensamt europeiskt samarbete.”

3.2.2 Näringslivsorganisationer

I intervjuer med representanter som företräder näringslivet framhålls att Öresundsregionens främst kännetecknas av att den är en forskningsintensiv region. Detta gäller i synnerhet områdena Life Science och Informations- och kommunikationsteknologi. Sydsvenska Industri- och Handelskammaren framhåller även Öresundsregionens viktiga strategiska läge i förhållande till Östersjön och därför har logistik blivit en bransch som också kännetecknar Regionen.

Flygplatserna i regionen framhåller båda att Kastrup, i kraft av Nordens största flygplats, kännetecknar Öresundsregionen inom flygtransporter. Kastrups stora betydelse betonas även av utvecklingschefen på Region Själland Rene Lønne. Han ser det som en avgörande faktor att Öresundsregionen har en stor internationell flygplats.

Dansk Erhverv och Sydsvenska Industri- och Handelskammaren har ett etablerat samarbete som rör främst tre områden:

- Policyfrågor, där det främst diskuteras harmoniseringar av Sveriges och Danmarks regelverk.
- Att hjälpa företag på varandras marknader.
- Föredrag för externa företag som funderar på att etablera sig i regionen.

Utöver detta samarbetar Sydsvenska Handelskammaren med Dansk Industri och Copenhagen Business School.

Barriärer

Trots de omfattande samarbetena mellan olika näringslivsinstitutioner i Öresundsregionen finns det ett antal hinder som står i vägen för utökat samarbete. De barriärer som nämns är framförallt skillnader i affärsmanskap (danskar är mer förhandlare medan svenskar är ingenjörer), kulturella och språkliga skillnader som försvårar samarbete samt olika politiska prioriteringar på vardera sidan sundet. Stephan Mùchler pekar även på de legala hindren som finns och då framförallt montörsregeln som gör att vissa samarbeten över sundet inte går att genomföra fullt ut.¹⁵

Möjligheter till samarbete

De flesta respondenterna menar att de största möjligheterna ligger inom samarbete på vårdområdet samt utbildningsområdet. Henrik Peter Jørgensen på Copenhagen Airport vill gärna ge mer autonomi till utbildningsinstitutionerna så att de kan stärka de tvärnationella samarbetena på egen hand.

Stephan Mùchler på Sydsvenska Industri och Handelskammaren anser också han att det skulle ge stora vinster om man samarbetade på vårdområdet inom framförallt högspecialiserad vård men slänger in en brasklapp:

”Vi har inte lärt oss läxan på hemmaplan ännu. Sammanslagningen av avdelningar på Malmö och Lunds universitetssjukhus har varit svåra att genomföra.”

3.2.3 Universitet och högskola

Öresundsregionen kännetecknas inom högre utbildning främst av sin höga internationella nivå och institutionstäthet. Hela 14 universitet i regionen talar sitt tydliga språk. De mer specifika forskningsområdena där Öresundsregionen briljerar som framhålls av Malmö högskola och Lunds Universitet sammanfaller med de områden där näringslivet står starkt.

Dessa är Life Science, IT och telekommunikation, Livsmedel, Materialforskning och Cleantech. Att områdena i mångt och mycket sammanfaller med dem som näringslivsinstitutionerna har listat tyder på det goda samarbetet mellan forskning och näringsliv.

Det finns en mängd samarbeten mellan de svenska och danska utbildningsinstitutionerna där det mest kända kan tänkas vara Öresundsuniversitetet. Det är dock bara Lunds Universitets rektor som nämner detta samarbete explicit. Malmö Högskola väljer att framhålla sitt bilaterala samarbete med RUC som bygger på ett interregprojekt syftande till att binda samman de båda lärosätena. De danska universiteten tror båda två att samarbeten kring forskningsprojekt kommer att öka ytterligare i framtiden.

På frågan om det finns någon offentlig service som man med fördel kan samarbeta mer inom tvärs över de nationella gränserna i Öresundsregionen anser Jörgen-Ole Bärenholdt på RUC att man kan samarbeta mer inom sjukhusområdet och se på erfarenheterna från Södra Jylland där det har genomförts liknande sjukhussamarbeten.

Eva Engquist ser förutom tänkbara samarbeten på vård- och omsorgsområdet även att man borde samarbeta mer på innovationsområdet med gemensamt riskkapital. Det saknas samarbete på detta område eftersom innovationssatsningar präglas av mycket nationell finansiering.

3.2.4 Kulturinstitutioner

De intervjuade kulturinstitutionerna anser att kulturlivet i Öresundsregionen också kännetecknas av en hög institutionstäthet. Elisabeth Alsheimer, chef Dunkers kulturhus menar att Öresundsregionen har flest institutioner på minst yta i Europa. Hon är förvånad över att detta inte är något som används i marknadsföringen av Öresundsregionen. Ralf Ivarsson på Film i Skåne är lite mer abstrakt när han beskriver vad som kännetecknar Öresundsregionen. Han menar att det är kreativiteten och nyskapandet som är kännetecknande för regionen.

Båda de svenska aktörerna har väletablerade samarbeten med danska institutioner. Elisabeth Alsheimer har tagit initiativet till ett museichefsnätverk bestående av institutionschefer i Öresundsregionen. Gruppen utgör ett forum för långsiktig planering. Elisabeth ser detta som oerhört viktigt eftersom man kan då planera utställningar så att de kompletterar varandra istället för att de konkurrerar. Det tjänar alla på, både besökarna och arrangörerna. Inom HH-samarbetet sker också ett samarbete som innefattar bland annat festivaler i både Helsingborg och Helsingör.

Film i Skåne samarbetar med danska aktörer främst i projektet Öresund Film Commission som sysslar med samproduktion och marknadsföring av film. Nätverket sträcker sig även utanför Öresundsregionen och innefattar större delen av Norra Europa. Samarbetet rör främst filmproduktion och marknadsföring av film. Genom nätverket ges det möjligheter att hitta fler nationella finansiella system för filmproduktion.

Alsheimer ser främst fyra barriärer som hindrar samarbete mellan svenska och danska aktörer:

- Språkbarriären
- Kulturella skillnader
- Administrativa rutiner skiljer sig åt
- Annan ledarskapskultur i Danmark med ett mer hierarkiskt system.

3.2.5 Externa regioner

De externa regioner som har tillfrågats om vad som kännetecknar Öresundsregionen listar framförallt att det är en intressant forskningsregion. Stockholm Business Region avundas Öresundsregionens geografiska läge eftersom Öresund ligger närmare marknaden och Europa. Andra styrkepositioner som nämns av Hamburg Stadt är att Öresunds-

regionen har en hög ekonomisk och social standard samt att det är ett attraktivt kulturellt område.

Den enda region som har ett välutvecklat samarbete med företag eller institutioner i Öresundsregionen är Hamburg Stadt som är med i STRING samarbetet tillsammans med Region Huvudstaden, Region Själland, Region Skåne och Schleswig Holstein. SRING-samarbetet är ett interregprojekt som syftar till ökat samarbete mellan regionerna inom bland annat forskning, kultur och infrastruktur. Stockholm Business Region har ett informellt samarbete med Copenhagen Capacity, inom vilket de sysslar med kunskapspridning mellan de båda organisationerna.

Hamburg Stadt har upptäckt organisatoriska barriärer för samarbete med Öresundsregionen. Thomas Littman förklarar:

”Det finns ingen tydlig rollfördelning mellan aktörerna i Öresundsregionen. Exempelvis är inte Köpenhamns kommun särskilt intresserad av att samarbeta med Hamburg medan Region Huvudstaden har visat betydligt större samarbetsvilja.”

Av de externa regionerna som har intervjuats så framhäver Thomas Littman på Hamburg Stadt ESS som ett bra exempel på ett samarbete över nationsgränserna som har gett riktigt bra resultat. Det samarbetet är ett bevis på att man kan dra nytta av varandras kompetenser och styrkor anser Littman. Ett annat exempel är enligt honom samarbetet inom stadsplanering mellan byggprojekten Nordhavn och HafensCity där Köpenhamn och Hamburg drar nytta av varandras kompetenser.

3.3 Öresundsregionens kvaliteter

Respondenterna har även blivit tillfrågade om andra områden än deras egna professionella fackområde. Dessa inkluderar kultur, boendekvalitet, näringsliv och infrastruktur. Hur anser de att Öresundsregionen presterar på dessa områden?

3.3.1 Öresundsregionens kultur

Från alla grupper av respondenterna hörs uppskattande röster om Öresundsregionens kulturliv.

Universiteten i undersökningen menar att kulturlivet i Öresundsregionen är rikt och välmående och flaggskepp som Köpenhamns opera och Skuespilehuset nämns som dragare. Jørgen-Ole Bærenholdt på RUC vill också framhäva kulturens integrerande kraft:

”Kulturlivet är viktigt för integrationen eftersom det genererar rörelse över sundet och konsumtion och det är ofta genom besök på kulturinstitutioner på den andra sidan som man får upp ögonen för nya möjligheter.”

De danska respondenterna har dock svårt att urskilja vad som är specifikt med just kulturen i Öresundsregionen jämfört med andra nordiska regioner. Både Per Eriksson och Eva Engquist tycker sig se att kulturlivet i Öresundsregionen är både mer kontinentalt och "underground" än det i Stockholm.

Fler positiva tongångar hörs från Lars Bernhard Jørgensen, Wonderful Copenhagen. "Bra kulturliv där broloppet är ett exempel på något som fungerar." Han är dock besviken över att Öresundsinitiativet Kulturforum har avslutats.

Ett antal av de danska respondenterna menar att Öresundsregionens kulturliv skiljer sig gentemot andra regioner genom att den består av två länder som har olika traditioner och uttrycksformer samtidigt som både den danska och den svenska sidan har starka institutioner och mattraditioner.

Samma gäller för de svenska som menar att det mötet mellan länderna ger upphov till ett bra kulturliv.

”Kombinationen av de provinsiella intrycken från Malmö och Lund med metropolimpulserna från Köpenhamn är något som utmärker regionen.”

Vad som även nämns är att de många kulturinstitutioner som finns i Öresundsregionen bärgar för ett rikt kulturliv. Även arenor som Roskildefestivalen och Parken nämns i detta sammanhang.

En av de intervjuade menar att integrationen har medfört en större medvetenhet om kulturevenemang i Sverige samtidigt som de olika kulturinstitutionerna söker samarbeten med varandra. Henrik Peter Jørgensen på Copenhagen Airport är inte fullt lika positiv:

”Kulturlivet riskerar att bli för lokalt. Öresundsregionen är på denna punkt långt ifrån ett starkt varumärke. Det är viktigt att man kartlägger och identifierar var styrkepositionerna finns. För att kulturlivet skall kunna utvecklas bör man titta på de metropoler som har ett starkt kulturliv och se vad de har gjort och hur de fokuserar.”

En del svenska näringslivsrepresentanter har också vissa negativa upplevelser av kulturlivet. Saker som att utbudet utnyttjas inte fullt ut eftersom vissa arrangemang krockar, dålig marknadsföring samt att det finns en språkbarriär som gäller framförallt scenkonst framhålls som negativt.

De externa regionerna är alla eniga i att Öresundsregionen har ett rikt kulturliv. Thomas Littman från Hamburg Stadt är den som tycker det utmärker sig mest jämfört med andra regioner:

”Ett kulturliv med mångfald som är respekterat och har stor betydelse för regionen. Öresundsregionens kulturliv utmärker sig jämfört med andra regioner eftersom det i Öresundsregionen finns en förståelse för att kultur är en normal beståndsdel av livet och därför prioriteras även kultur högt i regionen.”

Angående kulturlivet så hade de svenska kommunerna mer att säga än de danska. Alla är dock övervägande positiva och menar att kulturlivet är rikt och spirande. En respondent beskriver skillnaden från andra regioner så här:

”Ett levande kulturliv som skiljer sig mot andra regioner på grund av nyfikenheten på båda sidor sundet.”

Klaus Bondham på Köpenhamns kommun vill framhålla Kulturbro-projektet som ett exempel på ett Öresundsprojekt som kom en lång väg med att sammanlänka kulturlivet i regionen. Dessvärre var projektet tvunget att stängas ner. En anledning till detta är enligt honom, att initiativet har kommit uppifrån utan uppbackning underifrån från befolkningen.

Ilmar Reepalu, Malmö Stad sammanfattar kulturlivet i regionen så här och ger förslag på förbättringar:

”Det finns stora ambitioner med kulturarbetet. Kommersiell kultur fungerar bra. Om en stor artist spelar åker många över sundet och betalar för att se artisten. Nationell kultur, såsom opera, balett och symfoniorkestrar, fungerar inte lika bra. En åtgärd för att göra det mer populärt skulle kunna vara att sälja vissa biljetter endast i en region. Dock är denna sorts kultur mer nationell, nationalstatens regelsystem tar över och det finns inga samarbeten på publikniv.”

3.3.2 Öresundsregionens boendekvaliteter

Generellt anser de intervjuade att det råder hög boendekvalitet i Öresundsregionen. Det bör dock sättas igång mer byggprojekt anser Jens-Peter Lynov på Köpenhamns universitet. Detta gäller i synnerhet i Örestad där det behövs insatser för att ge stadsdelen mer själ anser han.

Lunds Universitets rektor Per Eriksson anser att boendemiljön i regionen är bra, speciellt har Malmö blivit betydligt mer attraktivt. Det som bör förbättras på boendeområdet är bostadsbristen i Lund. Per Eriksson menar att Köpenhamn inte verkar ha några problem med bostadsbrist.

Henrik Madsen på Region Huvudstaden menar även att integrationen har gett danskar som annars inte har råd att bo i Region Huvudstaden nya möjligheter genom att bosätta sig i Sverige. Utöver detta erbjuder Sverige andra möjligheter för rekreation med ett rikt naturutbud menar Copenhagen Airports Henrik Peter Jørgensen:

"Boendekvaliteten är utmärkt. Den är på många sätt unik eftersom det är god tillgänglighet till naturen och för att bostädernas kvalitet i regel är hög."

Enligt Eva Engquist, Malmö Högskola skiljer sig inte mycket gentemot andra Skandinaviska regioner. Det finns samma förutsättningar för natur och boende som överallt annars i Skandinavien. Som förbättring skulle hon vilja se mer studentbostäder men detta är inget som är unikt med Öresundsregionen.

De representanter från näringslivet som har intervjuats är alla nöjda med boendekvaliteten i Öresundsregionen. Bostadsmarknaden i Öresundsregionen karakteriseras av att den har många möjligheter. Detta eftersom Öresundsregionen har gjort att den Sydsvenska marknaden har öppnats upp danskarna och vice versa. De två marknaderna kompletterar varandra anser Ole Schmidt på Dansk Erhverv.

Stephan Mühler på Sydsvenska Industri och Handelskammare anser att boendet i Öresundsregionen är billigt jämfört med andra regioner i Europa. Man tjänar visserligen mindre men det är fortfarande billigt.

Öresundsregionen arbetar föredömligt med sin stadsplanering och miljömässigt hållbara projekt prioriteras högt anser Thomas Littman på Hamburg Stadt. Han håller dock inte med om att Öresundsregionen skulle vara billig utan ser det som det största boendemässiga problemet i regionen. I synnerhet gäller detta Köpenhamn.

Bra rykte och Turning Torso är en dragare för regionen som har gett den uppmärksamhet tycker Torbjörn Jansson på Stockholm Business Region.

De danska kommunerna saknar i stort sett en hållning till boendekvaliteterna i Öresundsregionen. De svenska kommunerna har fler synpunkter och ser förbättringsmöjligheter. Peter Danielsson:

"Vad som behöver förbättras just nu är att det måste byggas mer. Det saknas hyresrätter i Helsingborg medan det finns bostadsrätter som står tomma."

Ilmar Reepalu, Malmö Stad, har också förslag på vad som kan förbättras. Han anser att det krävs bättre marknadsföring av hur det är att bo i regionen samt att man bör ta bort de hinder som finns, som till exempel förbudet att köpa sommarhus i Danmark utan anknäring till landet.

3.3.3 Öresundsregionens näringsliv

Det är i Köpenhamn som utvecklingen inom näringslivskluster sker, menar prorektorn på RUC, och Köpenhamn är en lokaliseringsparameter i sig. Detta beror i huvudsak på Köpenhamns flygplats.

Enligt Lunds Universitets rektor så är näringslivet väldigt bra i regionen. Han menar att de branscher som kännetecknar regionen är Life Science, IT & Telecom, Livsmedel samt Material Science. Utvecklingsmöjligheterna ligger inom det sistnämnda så fort ESS och Max IV drar igång. Jens-Peter Lynov på Köpenhamns Universitet slår också fast att det är inom Life Science och IT som regionen står extra stark.

Samtliga näringslivsrepresentanter ser näringslivet i Öresundsregionen som väldigt starkt och kännetecknande för regionen är för de flesta Life Science, IT & Telecom, Clean Tech och Livsmedel. Noterbart är att de svenska respondenterna har lättare att nämna enstaka branscher jämfört med de danska.

Av de externa regionerna är det endast Stockolmsregionen som kan nämna ett par branscher som kännetecknar Öresundsregionen; Life Science, Bank och finans samt livsmedel. Göteborg Oslo Regionens Julia Wadman kan endast komma på att Köpenhamn vanligtvis

brukar förknippas med design och mode medan Thomas Littman inte har några kommentarer.

De danska kommunerna är mer fåordiga än de svenska när det gäller deras generella uppfattning om näringslivet i regionen. Enligt de svenska kommunerna står näringslivet i regionen otroligt starkt och enligt Peter Danielsson kommer ESS att förbättra detta ytterligare och ge mer forskningsintensiva verksamheter till regionen. Just högteknologisk näringsverksamhet nämns av både Osby och Simrishamn kommun som kännetecknande för regionen.

Näringslivets utvecklingsmöjligheter

De utvecklingsmöjligheter som ses är främst att det finns utrymme för de svenska och danska företagen att utvidga sin verksamhet till den svenska respektive danska sidan. Rene Lønne på Region Själland ser logistik som en framtidsbransch för regionen. Som porten till Skandinavien och med en ny Fehrman Bält-förbindelse så sätter bara marknaden gränserna där enligt honom. "Även det faktum att man har tillgång till välutbildad arbetskraft i regionen gör att utvecklingsmöjligheterna växer." Stephan Mùchler ser en annan bransch där det finns utvecklingsmöjligheter:

"Där det finns utvecklingsmöjligheter är inom finansiella tjänster där Stockholm är oerhört dominerande i Norden."

Pia Rajgård Jönsson ser framför sig att man kan skapa en "huvudkontorstadsdel" vid Svågertorp dit flera företag skulle kunna flytta sina nordiska huvudkontor. En viktig anledning skulle vara närheten till Kastrup.

Eva Engquist på Malmö Högskola tror sig se utvecklingsmöjligheter inom områden som berör matlagning (gastronomi), mode och design. Om man kan slå ihop dessa och paketera dessa på ett bra sätt skulle det vara en bransch som kunde utmärka regionen menar Engquist. Ilmar Reepalu tror att det finns stora utvecklingsmöjligheter för kommunikatorer i regionen:

"Kommunikatörerna för företagen, reklambyråer och så vidare är viktiga. Om man gör reklam i ett land måste man veta hur den förväntas se ut, det är en utgångspunkt för verksamheten. Företag som vill etablera sig på andra sidan sundet bör hitta en partner på andra sidan att köpa upp för att på så sätt få en dubbel identitet, vilket underlättar för etablering."

3.3.4 Öresundsregionens infrastruktur

Jens-Peter Lynov vid Köpenhamns universitet anser att Öresundsregionens infrastruktur kännetecknas av ett allt för högt pris. Eva Engquist instämmer och menar att "det är obegävat att ta så mycket betalt". En förbättring borde därför vara att sänka priset omedelbart.

Jørgen Ole Bærenholdt från RUC anser att det är bron som är det stora kännetecknet för infrastrukturen i Öresundsregionen men påpekar att förbättringar måste komma till stånd:

"Det är centralt att kommunikationerna i Öresundsregionen förbättras. Det är dålig tillgänglighet i ytterområdena för tillfället. Høghastighetståg blir därför i framtiden nödvändiga. Det blir särskilt aktuellt i och med byggandet av Femern-förbindelsen."

Per Eriksson på Lunds Universitet ser också det som ytterst angeläget att tågförbindelserna förbättras men nämner främst att han önskar se en minskad trängsel och en ökad punktlighet.

De danska näringslivsrepresentanterna anser i regel att Öresundsregionens infrastruktur kännetecknas av den internationella flygplatsen Kastrup samt metron i Köpenhamn. Lars Bernhard Jørgensen på Wonderful Copenhagen anser att det höga priset att ta sig över sundet är ett problem som hämmar turismen. Han vill även att det skall etableras en HH-förbindelse samtidigt som har välkomnar utvidgningen av metron i Köpenhamn.

Många av respondenterna nämner att man vill se en kapacitetsutbyggnad av järnvägen i regionen och gärna höghastighetståg. Rene Lønne på Region Själland:

"Infrastrukturen är välfungerande men det saknas höghastighetståg och andra snabba förbindelser ut ur och in till Öresundsregionen vid sidan av flyg. Vidare bör kapaciteten över Öresund ökas framöver med till exempel en ny förbindelse, höghastighetståg eller bättre vägförbindelser."

Ole Schmidt på Dansk Ehrverv går emot strömmen och menar att trängseln inte är särskilt farlig just nu. Han ser dock att detta snart kan förändras och vill att infrastruktur-satsningar rymmer utbyggnad av Ring 5, utbyggnad av E22 till Kalmar samt på sikt en HH-tunnel.

Sydsvenska Industri och Handelskammarens VD Stephan Mühler har ett antal önskemål på förbättringar av infrastrukturen i Öresundsregionen. Han vill ha en utbyggnad av E22, förstärkning på södra stambanan mellan Malmö och Lund samt fast förbindelse mellan Helsingborg och Helsingör. Han anser även att priset på bron är för högt och att kapacitetsbristen på persontågen över Öresund måste lösas.

På Malmoe Airports önskelista om infrastrukturförbättringar hamnar en spårförbindelse till flygplatsen överst. Brett Weihart anser även att kollektivtrafiken till flygplatsen är efter-satt.

"Detta är en arbetsplats för 1 500 personer som måste ta sig till och från jobbet varje dag. Länstrafiken måste ta sitt ansvar."

Enligt de intervjuade externa regionerna kännetecknas Öresundsregionens infrastruktur av att den är dyr, att metrosystemet fungerar bra och att Öresundsbron är en succé. Både Stockholmsregionen och Göteborg Oslo Regionen har dock hört att det är problem med tågtrafiken över sundet.

De danska kommuner som har intervjuats har inte så många synpunkter på Öresundsregionens infrastruktur. Lolland kommun anser sig inte insatta på området och Kalundborg anser bara att det är för dåliga förbindelser mellan Kalundborg och Köpenhamn för tillfället och vill se förbättringar där. Hugo Pedersen i Høje Taastrup Kommune ser det som mest angeläget att sänka priset på att åka över bron.

Peter Danielsson, Kommunstyrelsens ordförande i Helsingborg, ser ett flertal förbättringar som väsentliga men en är viktigare än alla andra. Det är en fast förbindelse mellan Helsingborg och Helsingör. Detta skulle göra att det skapas en ringlinje kring hela Öresund. Andra angelägna förbättringar är enligt Danielsson: Dubbelspår ner mot Fehrman Bält längs Ring 5, dubbelspår på västkustbanan upp till Oslo, utbyggnad av E6 så att det blir trefiligt mellan Malmö och Helsingborg samt att SAS stannar kvar på Kastrup så att flygplatsen behåller platsen som Nordens största.

Osby's kommunalråd Anders Pettersson vill också ha större kapacitet på järnvägarna och mer järnväg rent generellt.

Den förbättring som är viktigast för Ilmar Reepalu är att det skapas en gemensam beställarorganisation för tågtrafik:

"Det är löjligt att stanna till i 10 minuter i Alvesta bara för att byta tågpersonal, eftersom ett annat bolag har resten av sträckan. Man skall kunna köpa en biljett och övergångarna skall stämma."

Fler förbättringsmöjligheter som har kommit fram i intervjuerna är att kommunikationerna skulle kunna förbättras så att man är friare att bo längre ifrån centrum av regionen. I synnerhet nämner Osby och Simrishamns kommun att kommunikationerna till östra Skåne som bristfälliga och i behov av förbättring.

Christer Akej på Simrishamns kommun menar att infrastrukturen måste förbättras:

"Särskilt i de perifera delarna, ringarna måste göras större och det måste bli större tillgänglighet för områden längre bort från centrum."

Även den andra svenska kommunen som ligger i Öresundsregionens periferi, Osby, anser att kommunikationerna bör förbättras.

3.4 Identitet och regional samhörighet

Få nyckelaktörer håller med om att det finns en särskild Öresundsidentitet men en del kan se den växa fram så småningom. Ett annat resultat är att det tydligt går att se att de danska respondenterna känner mindre samhörighet med Öresundsregionen än de svenska.

3.4.1 Offentliga aktörer

Precis som när det gällde samarbete mellan kommuner i Öresundsregionen finns det tydliga skillnader mellan Öresundsregionens centrum och periferi. De kommuner som ligger i regionens utkanter anser att regionen spelar mindre roll för deras kommuns identitet jämfört med dem som är närmare centrum. Mest markant är detta bland de danska periferikommunerna där exempelvis Lollands Borgmästare känner mer tillhörighet till en framväxande Fehmarn Bält-region än med Öresundsregionen.

Trots att vissa intervjuade kommuner inte känner lika stark samhörighet till Öresundsregionen känner merparten att den ger mervärden. De svenska kommunerna poängterar att Regionen ger utbyten och kontakter samt en ökad närhet till Köpenhamn och dess flygplats. De danska kommunpolitikerna fokuserar mer på att den ökade integrationen i Öresundsregionen fungerar som en tillväxtmotor, vilket gynnar deras kommuner.

Få av de tillfrågade kommunerna anser att det går att tala om en Öresundsidentitet. Det enligt de flesta för tidigt att tala om en sådan identitet. Malmö stads kommunstyrelsens ordförande fastslår att:

"Identitet hos människor är väldigt starkt knuten till språk och historia. Nationalstaten är starkare hos människor än en Öresundsidentitet."

Teknik- och Miljöborgmästaren i Köpenhamns kommun är inne på samma spår och menar att de danska och svenska språken närmar sig allt mer varandra, vilket kan bidra till att en gemensam identitet så småningom växer fram.

Wonderful Copenhagen framhåller att den ökade integrationen i Öresundsregionen ökar utbudet av hotellrum i Regionen. Hotellrum på den svenska sidan kan nu på ett smidigt sätt utnyttjas av konferensbesökare på exempelvis Bella Center.

För Region Huvudstaden erbjuder den integrerade Öresundsregionen sparringpartners inom många olika områden. Utvecklingschef Henrik Madsen framhåller även att en ökad integration kommer Region Huvudstaden till gagn i samband med lobbyfrågor som till exempel etableringen av ESS i Lund. Region Själland gynnas av Öresundsregionen på så sätt att den knyts närmre centrum och metropolen Köpenhamn. På så sätt anser Region Själlands utvecklingschef Rene Lønne att de ha ett släktskap till Region Skåne

I strömmen av positiva röster om hur Öresundsregionen spelar en viktig roll för olika näringslivsinstitutioner vill Tourism in Skåne flagga upp för att Öresundsregionen som sådan spelar roll men att den inte är en egen enhet för organisationen. Varumärket Öresundsregionen anses ha låg kännedom till och med i resten av Sverige och detta gör enligt Tourism in Skåne att Öresundsregionen inte påverkar turismen i så stor utsträckning som man skulle vilja tro. Både Tourism in Skåne och Østdansk Turisme anser att Köpenhamn har ett starkare varumärke än Öresund men framhåller dock sitt engagemang i projektet Visit Oresund som båda organisationerna är en del av.

"Bara att bygga Skåne som varumärke utomlands är otroligt tufft och kräver mycket pengar."

3.4.2 Näringslivet

Av de intervjuade institutionerna som representerar näringslivet är det endast Dansk Erhverv som inte betraktar sig som en del av Öresundsregionen. Dock menar organisationen att Öresundsregionen blir allt mer intressant för Dansk Erhverv i takt med att dess medlemmar får fler och fler svenska anställda.

Samtliga näringslivsrepresentanter tilldömer Öresundsregionen stor betydelse för sin organisation. Det de flesta ser som den största fördelen med regionen är att den har vidgat marknaden och ökat kundunderlaget. Detta är tydligast för Malmö och Copenhagen Airport, vilkas kundunderlag ökar i takt med att integrationen och kommunikationerna förbättras. I synnerhet Copenhagen Airports "catchment area" har förstörats när tillgängligheten från Sverige har ökat.

Vidgningen av marknaden är något Sydsvenska Industri- och handelskammaren och dess VD Stephan Mühler också tar fasta på som den faktor som spelar störst roll för organisationens medlemsföretag:

"Företagen har omdefinierat marknaden. Tidigare såg man mer till den nationella marknaden och då var Stockholm det naturliga navet. När nationsgränserna luckras upp blir det istället Öresundsregionen som är den största regionen där företag vill etablera sig. Öresundsregionen är med sin storlek därmed en fördel att vara placerad i."

Få av de tillfrågade näringslivsorganisationerna anser att det finns en Öresundsidentitet idag men de flesta anser att en sådan är på väg att växa fram.

"Just nu finns det ingen gemensam identitet. Kanske bland de barn som växer upp med en dansk och en svensk förälder men inte annars."

3.4.3 Universitet och högskola

För de intervjuade universiteten är det naturligt att anse sig själva som en del av Öresundsregionen. Öresundsregionen spelar också en viktig roll för universiteten då utbildning är ett av de områden där samarbetet över Sundet har kommit långt. Per Eriksson rektor på Lunds Universitet fastslår:

"Lunds Universitet är definitivt en del av Öresundsregionen! Det råder inget tvivel om detta och omvänt spelar Öresundsregionen en oerhört viktig roll för Lunds Universitet."

Öresundsregionen bidrar positivt till universiteten på ett flertal sätt. De som nämndes flitigast var; att upptagningsområdet av studenter ökar, forskningssamarbeten underlättas vilket gör att blir det lättare för universiteten att rekrytera forskare utifrån och att det i Öresundsregionen finns en närhet till en stor mängd företag som universiteten kan samarbeta med.

Ytterligare integration av högre utbildning i Öresundsregionen skulle även kunna innebära en ökad specialisering och ge nya spetsområden.

"Vi behöver varandras styrkor för att kunna marknadsföra oss internationellt där vi ännu inte är särskilt starka."

Roskilde Universitets Center (RUC) har förhoppningen att en ökad integration kan öka antalet studenter som tar tåget över Sundet, vilket höjer den "kritiska massan" av studenter.

"Det hade varit bra om en större andel av studenterna tar en termin på den andra sidan."

Dock ser RUC för många administrativa problem knutna till en ökad mobilitet av studenter. Ett exempel är masterutbildningen, där svensk lagstiftning förbjuder svenska universitet att ta betalt av mastersstudenter.

På frågan om det finns en specifik Öresundsidentitet är universiteten splittrade. Köpenhamns universitet anser att identiteten inom forskarvärlden är mer av en världsidentitet samtidigt som han påpekar att samarbetet i Öresundsregionen är väldigt bra. RUC och Malmö högskola tycker inte man kan tala om en Öresundsidentitet. Malmö Högskola anser att samarbetet ibland är lite ensidigt och att danskarna inte är lika intresserade av att adoptera en Öresundsidentitet som svenskarna. Per Eriksson är mer positiv och tycker att en Öresundsidentitet redan har växt fram.

”Det går absolut att tala om en Öresundsidentitet. Identiteten är att vi är en kunskapsintensiv region och att Danmark och Sverige kompletterar varandra väl.”

3.4.4 Kulturinstitutioner

Både Film i Skåne och Dunkers kulturhus ser sig absolut som en del av Öresundsregionen. Dock tycker de inte att det går att tala om en Öresundsidentitet. Enligt Alsheimer finns det för stora skillnader mellan länderna för att för att det skall låta sig göras.

För Film i Skåne betyder Öresundsregionen mycket. Samarbetet Öresund Film Commission arbetar målmedvetet med att skapa bilden av att Öresundsregionen internationellt uppfattas som ett integrerat filmområde.

Fördelarna med Öresundsregionen är enligt respondenterna på kulturområdet att det finns en hög befolkningstäthet i Öresundsregionen som bärgar för ett stort besöksunderlag. Film i Skåne ser också en fördel i att regionen består av två länder, vilket innebär att man kan söka stöd för filmprojekt i både Sverige och Danmark.

Båda intervjuade kulturinstitutioner välkomnar en ökad integration som de tror kommer att ge många fördelar. På Dunkers kulturhus har de sett en tydlig ökning av antalet danska besökare och detta är något som skulle kunna fortsätta med en ökad integration.

3.4.5 Externa regioner

För både Hamburg Stadt och Göteborg Oslo Region spelar Öresundsregionen en roll som potentiell samarbetspartner. Hamburg ser framtida samarbete med Öresundsregionen som högprioriterat och att de tillsammans på sikt kan bilda nästa stora internationella region. Öresundsregionen spelar också en viktig roll för Göteborg Oslo Regionens utveckling. Ett bevis på detta är samarbetsprojektet ”Den Skandinaviska Arenan” som syftar till att knyta samman de båda regionerna.

Business Region Stockholm har inte samma välvilliga inställning till Öresundsregionen utan ser Öresundsregionen främst som en konkurrent om bland annat företagsetableringar.

”Vi gläds inte om det går dåligt för Öresund, vi är en del av Skandinavien allihop, men det är prioritet nummer ett att få verksamheter till Stockholm för oss. Det är dock mer fördelaktigt för oss om en verksamhet hamnar i Öresund än i Paris, för då lär det spilla över på oss.”

Alla tre regionerna anser att de kan bidra till Öresundsregionens utveckling. Hamburg framhåller Hamburgs hamn som i framtiden kan fungera som en viktig knutpunkt för Öresundsregionen. Göteborg Oslo och Stockholm pekar på att de kan bli inspirerade av varandra och att man kan samarbeta inom högspecialiserad forskning.

”I Stockholm är vi starka på Life Science, vilket de även är i Öresund, därför kan vi säkert bidra med kontaktytor och samarbete mellan branscher.”

En ökad framtida integration är något som ses som positivt av Hamburg och Göteborg Oslo medan Stockholm är mer reserverade. Göteborg Oslos Julia Wadman minns:

”När de byggde bron diskuterade vi hur vi skulle förhålla oss till detta. Vi bestämde oss fort för att det var en möjlighet och inte ett hot. Går det bra i Öresund går det även bra för oss.”

3.5 Öresundsregionens utveckling och framtid

Hur Öresundsregionens framtid kommer att se ut om 10 år och vilka de främsta styrkorna med Öresundssamarbeten är frågor har vi ställt till nyckelaktörerna. Vi har även frågat efter vilka som är de största hindren för fortsatt integration, vilken aktör som drar störst fördelar av integrationen i Öresundsregionen och hur regionens gränser egentligen skall dras.

3.5.1 Offentliga aktörer

Samtliga intervjuade svenska kommuner betecknar Öresundsregionen som en framgångsrik region. Av de danska är inställningen mer splittrad. Köpenhamns och Lollands kommun är mest positiv till regionens utveckling. Klaus Bondam, Köpenhamns kommun konstaterar:

”Öresundsregionen är i hög grad en framgångsrik region. Både från ett lokalt och internationellt perspektiv. Vi är långt framme. Det är en fördel att regionen består av två länder där det finns en språklig gemenskap.”

Kalundborg och Høje Taastrup är mer tvekan. Tommy Disen på Kalundborgs kommun menar att det saknas konkreta bevis på att regionskapandet har lyckats. Som exempel nämner han att det finns ingen mediebevakning kring Öresundsregionen samt att regionbyggandet saknar politisk uppbackning. Høje Taastrups Hugo Pedersen tycker det är för starkt att beteckna Öresundsregionen som en framgångsrik region. Han vill hellre att man nöjer sig med att säga att det är en region som växer.

Det faktum att regionen består av två länder framhålls av merparten av kommunerna som en av de stora fördelarna med regionen. Peter Danielsson, kommunstyrelsens ordförande i Helsingborg pekar på att man får två länder i ett om man väljer att etablera sig i regionen, vilket underlättar när internationella företags nordiska huvudkontor skall attraheras. Kalundborg kommun ser det gamla grannskapet mellan Sverige och Danmark som Öresundsregionens största styrka och även Köpenhamns kommun pekar på transnationaliteten som en av de tre största styrkorna med regionen.

En annan styrkeposition som nämns av ett flertal kommuner är att Öresundsregionen kännetecknas av en välutbildad befolkning. Ilmar Reepalu, Malmö Stad:

”Internationellt sett är detta en region där alla talar engelska, vuxna som unga. Det borde framhållas i turistreklam i högre utsträckning.”

Andra fördelar som framhålls av kommunerna är läget, den höga tillväxten och att det faktum att de båda länderna kompletterar varandra.

Tourism in Skåne betonar även det politiska intresset att bli integrerade som en styrka. Detta intresse är dock något VD Pia Rajgård Jönsson tycker har minskat de senaste åren. Region Huvudstaden ser den högutbildade befolkningen och förankringen av Öresundsregionen hos regioner och kommuner som regionens största styrkor. Den goda infrastrukturen är också en faktor som återkommer ett par gånger i intervjuerna som en markant styrka för Öresundsregionen.

Barriärer för fortsatt integration

När det kommer till de saker som hindrar integrationen är de flesta kommuner överrens om att regionen behöver en gemensam valuta. Utan en sådan hindras fördjupning av integrationen. De svenska kommunerna skiljer sig från de danska på så sätt att de listar skillnader i lagar och förordningar som ett av de största hindren. Även brist på gemensamma taxor på till exempel porto och telekommunikation ses som brister av de skånska kommunerna. Helsingborgs Stad lägger stor vikt vid att kommunikationerna i Öresundsregionen måste förbättras för att integrationen skall kunna fortskrida. Helsingborg framhåller att en fast förbindelse mellan Helsingborg och Helsingör är särskilt angelägen.

Geografisk avgränsning

De svenska och danska kommunerna skiljer sig även när det gäller hur man ser på Öresundsregionens geografiska avgränsning. De danska har en betydligt snävare bild av var regionens gränser går jämfört med de svenska. De svenska kommunerna anser generellt att de nuvarande administrativa gränserna är bra men att intresseområdet sträcker sig in i de angränsande länen Kronoberg, Halland och Blekinge. De danska respondenternas bild är vanligtvis snävare. Henrik Madsen, Utvecklingschef på Region Huvudstaden menar att det finns en praktisk och en mental:

"Mentalt går Öresundsregionens gränser inte längre till Næstved/Ringsted och västra Skåne medan de mer praktiska gränserna går vid dagens nuvarande. Kanske är Öresundsregionen i denna bemärkelse ibland ännu större. Detta gäller framförallt arbetsmarknaden och framförallt Sverige."

Sverige drar störst fördelar

De kommuner som har kunnat besvara frågan om vem som drar störst fördel av en ökad integration i Öresundsregionen har nästan uteslutande svarat svenskarna alternativt städerna runt sundet. Ilmar Reepalu ser det som naturligt att den lilla drar nytta av den stora och att det är positivt för Malmö att förknippas med Köpenhamn.

Lars Bernhard Jørgensson på Wonderful Copenhagen håller inte riktigt med om att det bara skulle vara svenskarna som tjänar på samarbetet:

"Öresundsregionen är en utpräglad win-win mellan aktörerna. Det är en fördel för de flesta, för de får nya möjligheter. Det är en fördel för danskarna för de får möjlighet att arbeta och bo i Sverige. Det är en fördel för svenskarna för de kan arbeta i Danmark och får tillgång till ett större kulturutbud."

Framtiden

Frågan angående om var Öresundsregionen befinner sig om 10 år besvaras i positiva ordalag av samtliga kommuner förutom Kalundborgs Tommy Dinesen som inte tror att några större förändringar har kommit till stånd om 10 år. Han anser att EU är en bättre kanal än Öresundsregionen och att det är där man kan uppnå de bästa resultaten. Övriga kommuner anser att integrationen kommer vara mer omfattande men Ilmar Reepalu höjer ett varningens finger för att den ökade nationaliseringen som nu följer i spåren av lågkonjunkturen kan göra att integrationen tar en kort paus de närmsta åren.

3.5.2 Näringslivet

Lejonparten av de intervjuade näringslivsrepresentanterna ser Öresundsregionen som en framgångsrik region. Ole Schmidt Chefskonsulent på Dansk Erhverv konstaterar:

"Ja Öresundsregionen är en framgångsrik region. De senaste 10 åren har sysselsättningen ökat, arbetslösheten minskat och människor har blivit rikare."

Även Stephan Mächler, VD Sydsvenska Industri- och Handelskammaren ser regionen som en framgångssaga men höjer ett varningens finger:

"Öresundsregionen är absolut en framgångsrik region. Sedan 1989 har det varit en fantastisk tillväxt i både Skåne och på Själland. Man ska dock inte luta sig tillbaka"

utan det är nu dags att Fehrman Bält-förbindelsen och ESS blir de nya tillväxtmotorerna."

Copenhagen Airport är försiktigare och vill inte beteckna regionbygget som en succé ännu. Henrik Peter Jørgensen menar att små steg har tagits mot en gemensam arbetsmarknad men att succé är ett för starkt ord.

Svenska och danska sidan kompletterar varandra

De styrkor som vanligtvis nämns är att den svenska och danska sidan kompletterar varandra. Detta gäller i synnerhet demografin där den danska sidan framöver kommer att behöva importera än mer arbetskraft från Skåne men även på turistsidan där storstaden Köpenhamn kompletterar landsbygden i Skåne. Många nämner även storleken som en styrka i sig. Genom att vara det största navet i Norden uppstår den kritiska massa som krävs för ökad tillväxt.

Listan över svagheter som hindrar ökad integration i Öresundsregionen toppas bland de svenska representanterna från näringslivet av kända legala och kulturella hinder. Att vi har olika valutor nämns också som ett problem. Malmö Airport efterlyser ett strategiskt tänkande när det gäller hur Öresundsregionens flygförbindelser skall organiseras. På området infrastruktur pekar Stephan Mühler ut ett annat problem:

"Det behövs ökade medel till att bygga ut infrastrukturen. Centralmakten tror att Skåne har fått alldeles för mycket men det stämmer inte. Bron bekostar sig själv och Citytunneln är delfinansierad av region Skåne."

De danska näringslivsrepresentanterna är inte lika precisa när de ska peka på de svagheter som hindrar integration men nämner liksom sina svenska motsvarigheter den mentala barriären som ett hinder. Det är fortfarande ett hinder att flytta över till "den andra sidan" menar Ole Schmidt på Dansk Erhverv.

Övriga danska näringslivsrepresentanter som har besvarat frågan anser generellt att Skåne är den stora vinnaren på Öresundsintegrationen. Många nämner också att företagen är de stora vinnarna på integrationen på så sätt att de lättare får tillgång till kvalificerad arbetskraft.

Öresundsregionens gränser

Copenhagen Airport håller också med om att Öresundsregionen är större på den svenska sidan än den nuvarande sträckningen på den danska sidan. Henrik Peter Jørgensen räknar bara in Själland i Danmark medan han utvidgar regionen på den svenska sidan till så långt Öresundstågstrafiken sträcker sig.

Ole Schmidt på Dansk Erhverv står för den motsatta hållningen. Han anser inte att hela Själland bör vara en del av Öresundsregionen. Han ser det mer meningsfullt att enbart dra gränserna runt Region Skåne och Region Huvudstaden.

Avgörande för regionens gränser är kommunikationerna anser ett antal respondenter. Stephan Mühler ser en framtid där länsgränserna blir obsoleta i takt med att arbetsmarknadsregionerna expanderar.

Oro för SAS-flytt

De intervjuade näringslivsorganisationerna ser alla ljus på framtiden med undantag för Malmö Airport som är oroade för en eventuell flytt av SAS från Kastrup till Arlanda. Det skulle betyda att både Gardemoen och Arlanda går om i mängd och Öresundsregionen tappar viktiga interkontinentala flygförbindelser.

Andra tänkbara scenarier som nämns av näringslivsorganisationerna är att om 10 år så är Norra Tyskland bättre integrerat i Öresundsregionen i och med Fehrman Bält-förbindelsen, att regionen har höghastighetståg och att det finns ett utökat samarbete på vårdområdet. Vad som däremot behövs enligt Copenhagen Airport är en politik där det verkligen satsas på regionen för att ett starkt varumärke och identitet skall kunna skapas.

3.5.3 Universitet och högskola

En framgångsrik region?

Bland de intervjuade universiteten går meningarna isär om Öresundsregionen är en framgångsrik region eller inte. De danska universiteten vill inte direkt kategorisera regionen som framgångsrik. Köpenhamns Universitet anser att regionens varumärke fortfarande är för svagt för att det skall kunna gå att prata om en succé. Likadant tycker Prorektorn på Roskilde Universitets Centrum att det är svårt att prata om framgång utan att specificera vilka parametrar man tittar på:

"Ja det är en rik region. Den har många universitet och kulturinstitutioner men hur är det med miljön? Gör vi tillräckligt på det området i Öresundsregionen? Viktigt att titta på är även om vi har varit duktiga på att skapa en inre sammanhängande kraft. Detta gäller främst på det sociala området."

De svenska lärosätena i Lund och Malmö är mer positiva och betecknar Öresundsregionen som en framgångsrik region utan några förbehåll. Mycket beror detta, enligt Per Eriksson, på de starka forskningsområdena som finns i regionen. Detta gäller framförallt Life Science. Malmö Högskolas vicerektor anser att regionens största styrkor är en rik flora av framgångsrika verksamheter, vacker miljö och stort miljömedvetande samt en dansk säljförmåga.

"Dansarna är bra på att sälja och jag tror att det har smittat av sig på skåningarna. En stor andel av företagen i Malmö är sälj eller finans som involverande säljande. Vi behöver folk som kan tala för sig."

De två danska universiteten anser att de största styrkorna är korta avstånd, starka forskningsmöjligheter, goda boendeförhållande, den geografiska placeringen som porten till Skandinavien samt Sveriges och Danmarks komplementära egenskaper.

Hinder för fortsatt utveckling

De hinder för en fortsatt utveckling och en mer integrerad Öresundsregion som universitetsrepresentanterna har identifierat är bland annat bostadsbrist, bristande kommunikationer, skilda regelverk, olika valutor och språkbarriärer. De danska och svenska lärosätena har här en liknande syn på de hinder som finns. Malmö högskola lägger till den danska invandringsspolitiken som en barriär för fortsatt utveckling.

"Den danska integrationspolitiken är hämmande för hela regionen. Det är lämpligt att Danmark öppnar upp igen speciellt eftersom de kommer att behöva arbetskraft framöver."

Störst fördelar

De aktörer som drar störst fördel av en ökad integration är enligt Per Eriksson helt klart företag som vill flytta sina huvudkontor till regionen eftersom de då får tillgång till två språk och välutbildad arbetskraft. Köpenhamns universitet menar att Malmö är den aktör som har kunnat dra störst fördel av den ökade integrationen.

Regionens geografiska gränser

Regionens geografiska gränser är enligt de danska respondenterna snävare än de officiella. Jørgen-Ole Bærenholdt på RUC anser att den gängse uppfattningen är att Öresundsregionen består av Region Huvudstaden, det gamla Roskilde Amt och västra Skåne. Samma uppfattning har Köpenhamns universitet som anser att Öresundsregionen sträcker sig från Roskilde till Lund i öst-väst samt Helsingør till Køge i nordlig sydlig riktning. Detta i motsats till de svenska lärosätena som anser att regionen är större än den nuvarande definitionen. Per Eriksson menar att regionen sträcker sig in i det som en gång var Danmark; Halland och Blekinge. Däremot till Småland är kommunikationerna dåliga och kan inte räknas in ännu. Eva Engquist anser också detta men vill även inkludera Kronobergs län.

Framtidsutsikter

Framtidsutsikterna för regionen de närmsta 10 åren är goda enligt respondenterna. Eva Engquist tror att regelverken har harmoniserats mer och att broavgiften har sänkts vilket har lett till minskade kulturella skillnader. Enligt Jørgen-Ole Bærenholdt på Roskilde Universitets Center är vi vid en avgörande tidpunkt just nu. Det skall fattas beslut på några avgörande områden som till exempel miljöområdet. Detta kan bli avgörande för hur utvecklingen i Öresundsregionen kommer att te sig och kan sätta regionen på kartan. Likadant hoppas Bærenholdt att den kulturella mångfalden i regionen utnyttjas bättre om 10 år.

3.5.4 Kulturinstitutioner

Både Film i Skåne och Dunkers kulturhus betecknar Öresundsregionen som en framgångsrik region. Åtminstone i förhållande till Sverige i övrigt tillägger Ralf Ivarsson. De största styrkorna med Öresundsregionen är enligt respondenterna att vi i stor utsträckning har en gemensam kultur och historia som gör att vi har en liknande syn på vad som är "det goda livet". Även det geografiska läget och den fysiska miljön framhålls som de största styrkorna.

De saker som skulle kunna förhindra att Öresundsregionen blir än mer integrerad är enligt de intervjuade att skattesystemen inte är harmoniserade och att kommunikationerna inte förbättras tillräckligt snabbt.

Regionens gränser är bra som de är enligt respondenterna. Elisabeth Alsheimer anser att det är rimligt att inte splittra regionala gränser och det är därför av stor vikt att ta med hela Skåne i regionen.

Ralf Ivarsson på Film i Skåne tror att den aktör som har gynnats mest av att vara förknippad med Öresundsregionen är Skåne men hävdar samtidigt att Öresund som namn är okänt:

Generellt så är Köpenhamn ett starkt varumärke. Det är ingen som känner till Öresund som varumärke och namn. Det tenderar vara så att lillebror drar fördel av storebror. Verksamheten i Skåne har till viss del fördel, medan det inte är en så stor fråga i Köpenhamn.

Om tio år ser Ivarsson och Alsheimer ett betydligt större flöde av människor över sundet. Alsheimer tror att:

"Den mentala spärren att röra sig över sundet för kultur är nästan borta och folk rör sig fritt mellan Sverige och Danmark."

3.5.5 Externa regioner

De externa regioner som har intervjuats ser alla Öresundsregionen som en framgångsrik region och Stockholm ser den till och med som en förebild. De styrkor som framhålls är framförallt att det är en kunskapsorienterad region med starkt näringsliv inom främst life science. Stockholm Business Region och Göteborg Oslo tycker även att Öresundsregionens läge är en av dess starkaste fördelar. Närmre till kontinenten och de marknader som finns där. Detta bekräftas av Hamburg Stadt som ser Öresundsregionen som porten till Skandinavien.

De svagheter som har identifierats av de "konkurrerande" regionerna är de legala hindren. Torbjörn Jansson, VD Stockholm Business Region menar att de olika villkoren på olika sidor om sundet främst när det gäller integrationen ställer till problem. Göteborg Oslo ser ett eventuellt hinder i att infrastrukturen i Öresundsregionen inte hänger med den snabba befolkningsökningen.

På frågan om vem som har störst fördelar av att vara förknippad med Öresundsregionen skiljer sig svaren åt. Julia Wadman på Göteborg Oslo menar att det är människorna i regionen, Hamburg menar att Köpenhamn har haft de största fördelarna av regionen medan Stockholm menar att "Malmö surfar på Köpenhamns vågor".

De tre regionerna ser positivt på Öresundsregionens framtid. Hamburg ser dock det problematiskt med de xenofobiska tendenserna i Danmark men hoppas att det svenska inflytandet kan råda bot på detta.

4. Medborgarnas perspektiv på Öresundsregionen

I detta kapitel beskrivs hur personer boende i Öresundsregionen uppfattar regionen som plats att bo, arbeta, studera och leva i. Med hjälp av resultaten från webbenkätundersökningen presenteras deras uppfattning om Öresundsregionens identitet, kvalitet och framtid. Känner folk samhörighet med Öresundsregionen? Vilka kvaliteter anser Öresundsborgarna att regionen har? Hur ser deras bild av framtiden för regionen ut? Dessa och fler frågor skall besvaras i detta kapitel.

4.1 Vilka är deltagarna i undersökningen?

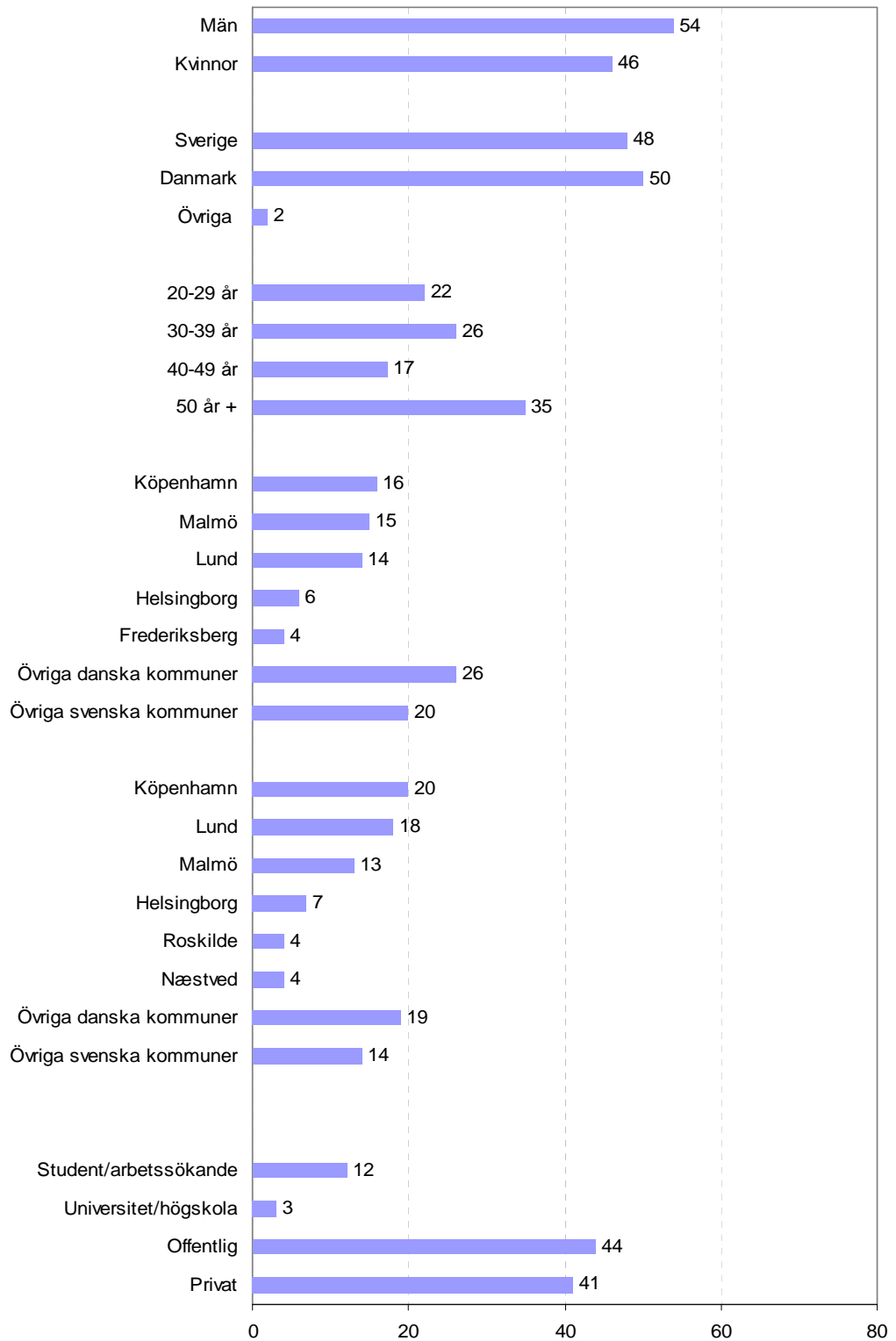
Enkätundersökningen spreds till målgruppen via två kanaler: dels via undersökningsföretagen GfK i Sverige och Norstat i Danmark och dels genom HR-avdelningar och dess anställda på framträdande företag i Öresundsregionen. Enkäten, innehållande 13 frågor om de beskrivna områdena ovan, har besvarats av 600 personer bosatta eller verksamma i Öresundsregionen under juni och juli 2009.

Undersökningen visar att det är ungefär lika många män som kvinnor som har besvarat enkäten och att den största åldersgruppen (35 %) är personer över 50 år. Något fler danskar (52 %) än svenskar har svarat på webbenkäten.

Fördelat på kommuner är den vanligaste bostads- och arbetskommunen Köpenhamn följt av Malmö respektive Lund. Spridningen på arbetskommun är större på den danska sidan än på den svenska där arbetsplatserna är koncentrerade till Lund, Malmö och Helsingborg. I dessa kommuner jobbar sammanlagt 38 procent av respondenterna.

Merparten av respondenterna arbetar i offentlig sektor. 44 procent arbetar offentligt jämfört med 41 i privat sektor. Endast tre procent arbetar på universitet och högskola medan 12 procent studerar eller söker jobb.

Figur 4.1: Profil av samtliga svarande i enkätundersökningen (Q 1-7)
Respondenterna fördelade på kön, nationalitet, ålder, bostadskommun, arbetskommun och sysselsättning (%)

Källa: Oxford Research 2009

4.2 Belåtenhet och prioriteringar

Figur 3.2 visar förhållandet mellan betydelsen (Y-axeln) och belåtenheten (X-axeln) av en rad förhållanden som bestämmer Öresundsregionens identitet, kvalitet och attraktivitet. Respondenterna har fått svara på vilka faktorer som är viktiga för dem när de väljer bostadsort samt hur belåtna de är med dessa faktorer i Öresundsregionen. Därmed visar figuren vilka förhållanden som prioriteras högt samt belåtenheten med dessa.

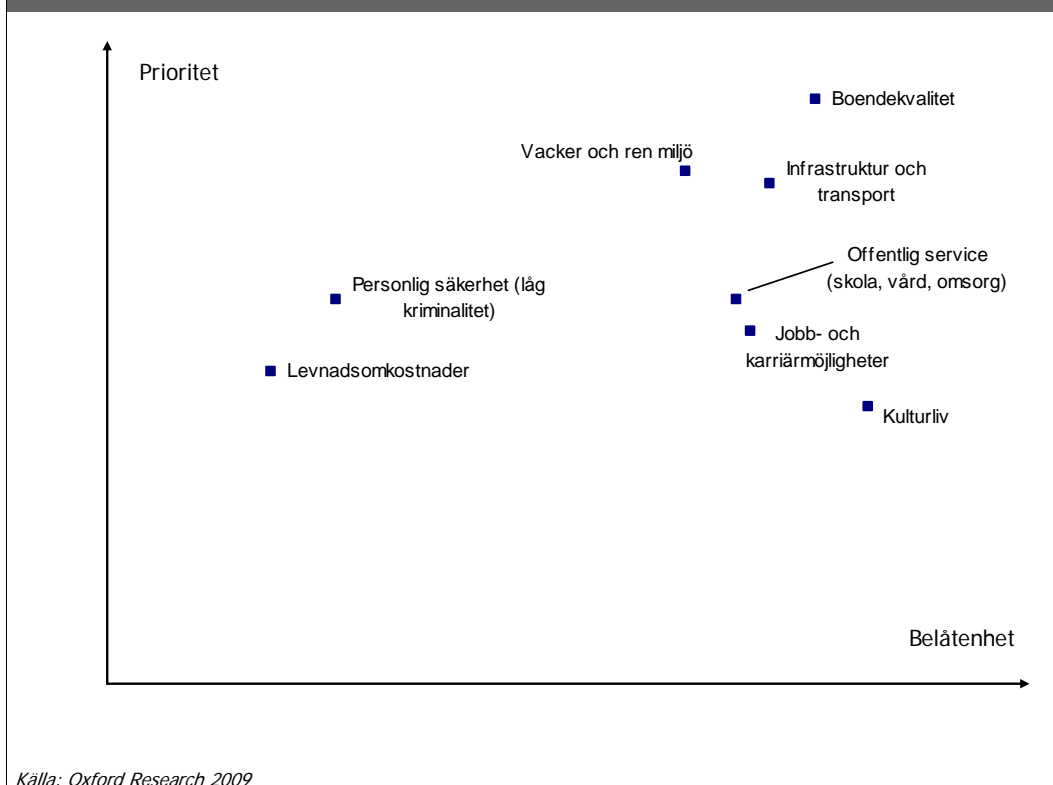
Resultatet av enkätundersökningen visar att belåtenheten med att arbeta och bo i Öresundsregionen är hög. Respondenterna är belåtna med merparten av faktorerna.

Figur 3.2 visar dessutom att det finns en stor belåtenhet med just de förhållanden som anses som viktigast. Det indikerar att Öresundsmedborgarna är nöjda med de förhållanden som verkligen spelar roll för dem och att detta är styrkor som identifierar regionen.

Resultaten är inte entydigt positiva utan det finns områden där belåtenheten inte är lika stor. Respondenterna är mindre belåtna med levnadsomkostnaderna och den personliga säkerheten. Detta är förhållanden som inte prioriteras lika högt av respondenterna men där det ändå finns utrymme för förbättring. Öresundsregionen anses generellt som en osäker region. Endast hälften av respondenterna tycker att den personliga säkerheten i Öresundsregionen är bra eller mycket bra.

De viktigaste förhållandena för boende i Öresundsregionen är för det första generell boendekvalitet. Hela 94 procent anser att det är viktigt eller mycket viktigt vid val av bostadsort. Vad som sedan prioriteras högst är vacker natur och miljö samt infrastruktur och transport.

Figur 4.2: Respondenternas attityder till Öresundsregionen som plats att leva och bo i (Q 8-9)

Tabell 3.1 nedan visar överskådligt respondenternas prioriteringar (andel som svarar viktigt/mycket viktigt) och belåtenhet (andel som svarar bra/mycket bra) med de förhållanden som de svarande graderade i enkätundersökningen. Tabellen är rangordnad efter respondenternas prioriteringar.

Tabell 4.1: Vad är viktigt för dig när du väljer bostadsort? (Q 8) Hur bra är Öresundsregionen i förhållande till...? (Q 9)		
	Prioritet Andel som svarar Viktigt/Mycket viktigt	Belåtenhet Andel som svarar Bra/Mycket bra
Boendekvalitet	94	86
Vacker och ren miljö	87	77
Infrastruktur och transport	86	83
Personlig säkerhet (låg kriminalitet)	76	51
Offentlig service (skola, vård, omsorg)	73	79
Jobb- och karriärmöjligheter	72	80
Levnadsomkostnader	67	44
Kulturliv	63	87
Tillgång till eftergymnasial utbildning	37	91

Svarskategorin "Vet ej" är uteslutna ur procentberäkningarna
Källa: Oxford Research 2009

4.2.1 Skillnad mellan svenskar och danskar

Det finns tydliga skillnader mellan danskar och svenskar när det gäller prioritering av och belåtenhet med de olika förhållandena. Den mest utmärkande skillnaden är att svenskarna prioriterar jobb- och karriärmöjligheter betydligt högre än danskarna. 83 procent av svenskarna tycker detta är viktigt eller mycket viktigt jämfört med bara 61 procent av danskarna. Ren och vacker miljö är också något som prioriteras högre av svenskarna än danskarna. Troligtvis beror detta på att det finns mindre natur på den danska sidan av Öresundsregionen än den svenska.

När det kommer till belåtenhet är svenskarna mer nöjda med kulturlivet och den offentliga servicen i Öresundsregionen. När det gäller den offentliga servicen tycker 88 procent av svenskarna att den är bra eller mycket bra medan bara 67 procent av danskarna tycker det samma.

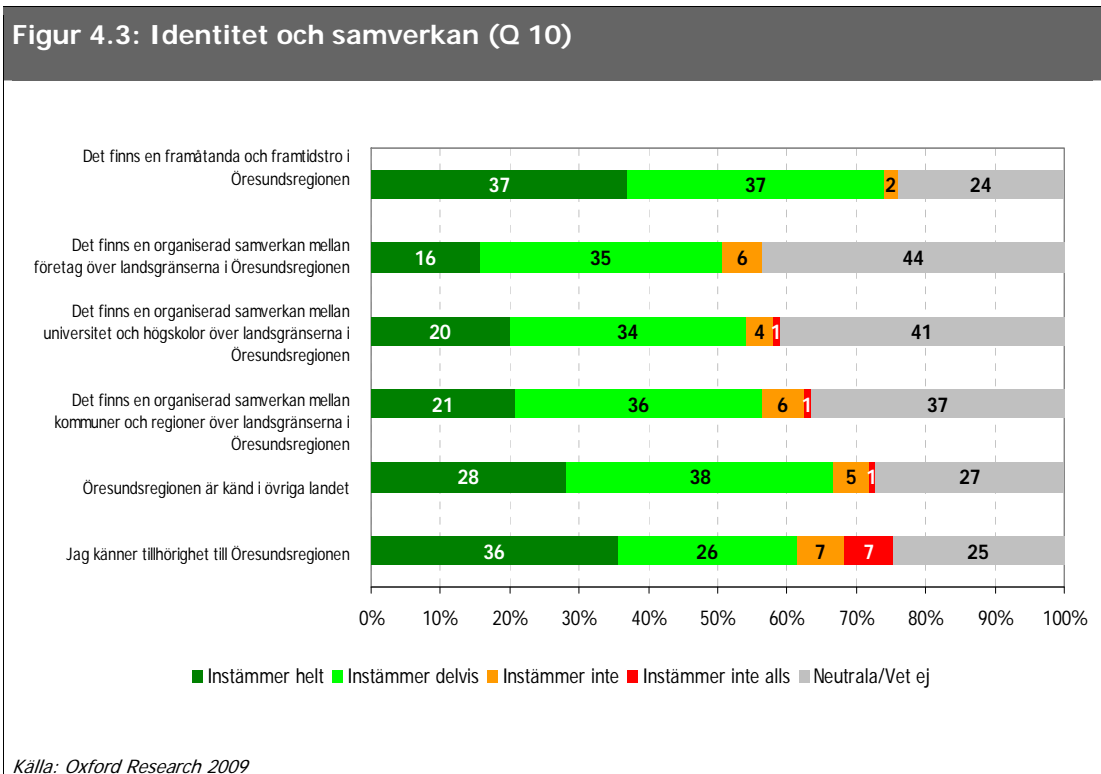
Kostnadsläget är betydligt högre på den danska sidan och det syns tydligt i undersökningen. Danskarna är inte helt oväntat mer missnöjda med levnadsomkostnaderna i Öresundsregionen än svenskarna.

En annan skillnad mellan nationaliteterna är att danskarna känner sig säkrare än vad svenskarna gör. Bara 43 procent av svenskarna jämfört med 59 procent av danskarna är nöjda med den personliga säkerheten i Öresundsregionen. Detta kan tyckas förvånande då många av de danska respondenterna bor i storstaden Köpenhamn.

4.3 Identitet och samarbete

Respondenterna har blivit ombudda att ta ställning till ett antal påståenden om Öresundsregionen rörande identitet och samarbete. Känner boende i Öresundsregionen en tillhörighet till regionen och vilka former av samverkan har de identifierat?

Figur 3.2 visar svaren av de frågor som rör identitet och samverkan. Flest antal respondenter håller med om påståendet att det finns en framåtanda och framtidstro i Öresundsregionen. Hela 74 procent instämmer helt eller delvis i detta påstående. Även i påståendena "Öresundsregionen är känd i övriga landet" och "Jag känner tillhörighet till Öresundsregionen" instämmer en klar majoritet av respondenterna. Värre ställt är det med kunskapen om samverkan mellan olika aktörer i Öresundsregionen. 21 procent vet inte om det finns organiserade samarbeten över landsgränserna mellan företag eller mellan universitet och högskolor. Kunskapen är något högre när det gäller organiserad samverkan mellan kommuner och regioner. 66 procent instämmer i att det finns samverkan på detta område.

4.3.1 Öresundsregionen - en svensk konstruktion?

Det finns tydliga skillnader inom identitet och samverkan mellan de danska och svenska respondenterna i undersökningen. Tydligast är detta i påståendena om framtidssanda och tillhörighet till Öresundsregionen. Bara 44 procent av danskarna känner hel eller delvis tillhörighet med Öresundsregionen. Detta skall jämföras med 79 procent av svenskarna. Tilltron till regionens framtid skiljer sig på liknande sätt avsevärt mellan nationaliteterna. 60 procent av danskarna jämfört med 89 procent av svenskarna känner att det finns en framåtanda och framtidstro i Öresundsregionen.

Dessa resultat bekräftar bilden från djupintervjuerna då de danska nyckelaktörerna kände mindre samhörighet med Öresundsregionen än de svenska.

4.4 Öresundsregionens kännetecken

Respondenterna har i en öppen fråga fått svara på vad de tycker kännetecknar Öresundsregionen. 213 personer har svarat på frågan och svaren varierar relativt kraftigt men kan grovt indelas i tre grupper:

- **Öresundsregionen kännetecknar något geografiskt eller fysiskt:** Ungefär 40 procent av dem som har svarat på frågan om vad som för dem kännetecknar Öresundsregionen svarar merparten att den karakteriseras av något fysiskt landmärke likt Öresundsbron eller Turning Torso men även av städer som Köpenhamn och Malmö. Ett flertal av respondenterna i denna grupp sammankopplar även regionen till dess geografiska placering. Närheten till kontinenten och till natur och miljö är något som framhålls.
- **Öresundsregionen kännetecknas av samarbete:** Den andra gruppen anser att Öresundsregionens kännetecken är mer abstrakta än de som den första gruppen listade. Cirka en tredjedel av respondenterna menar att regionen präglas av samarbete mellan Sverige och Danmark och att detta är essensen av Öresundsregionen.
- **Öresundsregionen kännetecknas av dynamisk utveckling:** Den tredje stora gruppen som har utkristalerats är de som menar att Öresundsregionens främsta kännetecken är tillväxt och dynamisk utveckling. Av svaren är det ungefär en fjärdedel som kan kategoriseras till denna grupp där även de som har svarat att Öresundsregionen kännetecknas av innovation och forskningsintensitet räknas med.

4.4.1 Vad skall vara Öresundsregionens kännetecken?

Det finns en viss diskrepans mellan vad de svarande tycker kännetecknar och vad som borde känneteckna Öresundsregionen. Av de 132 svarande består den största gruppen (43 %) av dem som helst ser att Öresundsregionen kännetecknas av samarbete, gemenskap och integration. En stor grupp är fortfarande också den grupp som tycker att dynamisk utveckling, tillväxt och expansion skall vara Öresundsregionens signum. Gruppen som anser att geografiska och fysiska platser samt närheten skall vara regionens kännetecken är betydligt mindre än i avsnittet ovan. Istället är det många som anser att Öresundsregionens natur och miljö bör framhållas och att regionen skall vara ledande när det gäller hållbar utveckling.

Ett annat bud på kännetecken är att Öresundsregionen skall fortsätta vara en kunskapsintensiv region som är känd för sin forskning och utbildning. En femtedel av de svarande anser detta. Även mångfalden är ett kännetecken som flitigt nämns. Med det menas mångfald hos befolkningen, mångfald i natur och miljö genom att det finns både landsbygd och stad samt kulturell mångfald.

4.5 Öresundsregionens styrkor

På frågan om vilka som är Öresundsregionens styrkor har en klar majoritet svarat att det är Öresundsregionens geografiska position som är regionens största styrka. Närheten till kontinenten, närheten till storstäder och närheten till naturen är det som nämns. I denna grupp av svar går det även att placera in de som har svarat att tillgängligheten är den största fördelen med Öresundsregionen.

En annan stor fördel som framhålls av många respondenter är samhörigheten, gemenskapen och samarbetena mellan danskar och svenskar i Öresundsregionen. Synergieffekter på ett flertal områden framhålls som en styrka som gör Öresundsregionen unik.

På tredje plats av vilken styrka som nämns flest gånger av de svarande kommer infrastruktur. Många tycker att det är en stor konkurrensfördel att det är bra kollektivtrafik och kommunikationer i regionen. Bron omtalas ofta som en stor styrka för regionen.

Av de styrkor som har angetts av ett flertal respondenter finns även befolkningstätheten i Öresundsregionen. Att det ryms många människor på en liten yta ger en kritisk massa, som hjälper främst näringslivet att expandera. I anslutning till detta betonas också befolkningens höga utbildningsnivå och de många utbildningsmöjligheterna som regionens styrkor.

4.6 Förbättringsmöjligheter

Respondenterna har även blivit tillfrågade vad som bör förbättras för att Öresundsregionen skall bli en mer attraktiv region att bo i. I fallande ordning listade de tillfrågade följande förbättringsområden:

- **Förbättra infrastrukturen:** En övervägande majoritet av de 125 personer som har skrivit vilka förbättringsmöjligheter som krävs ser helst att infrastrukturen i Öresundsregionen förbättras. Förbättring dels genom att det blir billigare och dels genom att kapaciteten ökar. Framförallt är det bropriserna som irriterar Öresundsmedborgarna och att det är svårt att ta sig från östra Skåne och västra Själland till Öresundsregionens centrum.
- **För dyrt på bostadsmarknaden:** En stor grupp danska respondenter anser att de höga bostadspriserna i Köpenhamn minskar Öresundsregionens attraktivitet. Flera röster har också höjts för att det måste byggas mer i regionen och då framförallt rimligt prissatta hyresrätter.
- **Öka samarbetet:** Ett flertal av de tillfrågade ser en ökad politisk vilja att utöka samarbetet som en nyckel till att göra regionen mer attraktiv. En respondent menar att man ska "göra respektive land mer medvetet om vad som finns att hämta på respektive marknad".
- **Stävja kriminalitet:** Synonymt med fråga 8 i enkäten är bara hälften av respondenterna i undersökningen nöjda med den personliga säkerheten i Öresundsregionen. I de öppna frågorna nämner ett flertal att det krävs fler poliser i regionen och skottlossningarna i Köpenhamn det senaste året nämns som orosmoment som bör försvinna för att regionen skall bli mer attraktiv.
- **Minska administrativa skillnader:** Att göra det lättare att jobba på den andra sidan sundet och förslag på att man skall betala åtminstone kommunal- och landstingsskatt där man bor är önskemål som har dryftats i enkäten. En del respondenter ser de administrativa barriärerna som hinder för att man skall söka jobb på andra sidan sundet.

5. Vise personers perspektiv på Öresundsregionen

Den sista kompletterande delen i vår undersökning av Öresundsregionens kvaliteter, identitet och framtid var att bjuda in så kallade vise män och kvinnor med stor kunskap om regionen utifrån olika perspektiv och erfarenheter till ett rundabordsamtal. De som deltog till rundabordsamtalet var:

- Christian Wichmann Matthiessen, Professor, Geografisk Institut, Københavns Universitet
- Helle Søholt, VD, Gehl Architects
- Per Riisom, Seniorrådgivare, Gehl Architects
- Caroline Ullman-Hammer, VD, Öresundsbron
- Birgitta Ramdell, VD, Form/Design Center i Malmö

De frågor som diskuterades var:

- Vilka är regionens *kvaliteter* inom boende, näringsliv, utbildning, transport, miljö, kultur och fritid etc?
- Vilken *identitet* har Öresundsregionen och vad vill vi att den ska symbolisera?
- Vilken *historia* vill vi berätta om regionen (place branding)?
- Vilka *framtidssatsningar* behöver genomföras för att stärka regionens attraktivitet, hållbarhet och konkurrenskraft?

5.1 Vad har hänt med Öresundsregionen de senaste 5-10 åren?

Innan vi kom in på Öresundsregionen olika kvaliteter inom en rad olika områden, ställdes frågan till deltagarna om vad som egentligen har hänt den senaste 5-10 åren med Öresundsregionen.

Köpenhamn som näringslivsmagnet

De perspektiv som kom fram var att Köpenhamn som magnet för näringsliv och handel har undervärderats. Här finns en kritisk massa av B2B-företag, större företag inom till exempel finans-, transport- och medicinsektorn och flera multinationella företag med nordiska huvudkontor etc.

Stadsutveckling på den östra sidan av sundet

Ett annat var att Malmö, Lund och Helsingborg har haft en spännande utveckling och genomgått ett kvalitativt lyft som attraktiva städer. Ett tredje var att en viktig person och drivkraft för Öresundsintegration är Malmö Stads kommunalråd Ilmar Reepalu. Han är en av väldigt få politiker som talar om en Öresundsregion och dess enorma utvecklingspotential.

Regeringarna släpar efter

Under de senaste åren har de två regeringar gjort mycket lite för att ta bort barriärer för ökad integration. Det nämndes att en del ändringar av skattepolitiken har gjorts, men fortfarande kvarstår många praktiska och strukturella problem.

Köpenhamns drivkraft saknas

En annan avsaknad var Köpenhamn kommuns initiativförmåga och brist på handlingskraft för ökat samarbete och integration i Öresund. Det beror delvis på att man är huvudstad

med annat behov och fokus, men deltagarna efterfrågade en mer aktiv roll av Köpenhamn, eftersom den anses vara en nyckelaktör för ökad integration och samarbete.

5.2 Kvaliteter i regionen

Deltagarna i rundabordsamtalet fick frågan vilka kvaliteter som finns i Öresundsregionen och utifrån diskussionen kom följande perspektiv och exempel fram:

Olika fokus på kommunal nivå

Sett ur ett kommunalt perspektiv har de svenska kommunerna mycket större fokus på de gemensamma utvecklingsmöjligheter Öresundsregionen skapar. De danska kommunerna i regionen har en mer hatkärlek till Öresundsregionen, en slags "push-pull" interaktion, där de danska kommunerna reagerar först när de blir "pushade" till det. De är en del av regionen och dess dagliga liv med till exempel en gemensam arbets- och bostadsmarknad, men de drar (pull) inte utvecklingen framåt.

Malmö Stad – ett lyckat exempel

Ganska snabbt framkom det att Malmö Stad är ett exempel på en kvalité som finns i Öresundsregionen. Staden har gjort en fantastisk resa från en konkursdrabbad industristad med lågt självförtroende och dåligt rykte till en kunskapsstad med framåtanda och förstärkt varumärke. Staden har tagit fördel av Öresundsregionen utveckling och valt att positionerar sig som en stad i en större, gemensam region.

God livskvalitet

Öresundsregionen har generellt sett en god livskvalitet med variation av stad och landsbygd, närhet till hav och vatten, stort kulturutbud, ren miljö och gröna naturområden. Sett utifrån ett hållbarhetsperspektiv har Öresundsregionen goda förutsättningar.

Starkt socialt nätverk och humankapital

I Öresundsregionen finns där en närmiljö, ett grannskap och en social infrastruktur som stödjer en god livskvalitet och näringslivets behov av humankapital. Med vårt samhälles uppbyggnad med skola, vård och omsorg och interaktion på arbetsplatser och i städer med multinationell bakgrund skapas en inre socialt nätverk och dynamik i regionen.

Flerkärntigt och finmaskigt stadsnätverk

Öresundsregionen består av flera städer och byar – ett flerkärntigt stadsnätverk – med tillgång till boende, utbildning, arbete, transport, samt med närhet till landsbygd och natur. De olika urbana områdena består av ett finmaskigt nätverk som gynnar gående, cyklar, bil och offentlig transport, till exempel cyklar 37 procent i Köpenhamn till och från jobbet. Detta i sin tur understödjer det sociala nätet – "soft networks" – att man kan bo, jobba och handla lokalt.

Boendet kan utvecklas

Boendemiljöer och dess kvalitet kan utvecklas än mer. Det finns flera intressanta exempel i Öresundsregionen, till exempel Jakriborg i Hjärup, Norra hamnen i Helsingborg och Västra Hamnen i Malmö. Men där finns också mindre lyckade exempel som inte stödjer de finmaskiga sociala nätverk i städer och byar, till exempel Örestad och Sydhamn i Köpenhamn, som inte skapar de rätta förutsättningar för interaktion och mötesplatser för människor.

Förutsättningar för kreativ region men kräver "akupunktur" och öppenhet

Öresundsregionen har bra förutsättningar för det goda livet och att vara en kreativ och framgångsrik region. På vissa håll krävs det dock akupunktur, det vill säga punktinsatser där stadsmiljön och interaktion inte fungerar. En annan punkt att trycka på är skapa "öppenhet":

- att hitta nya talanger och kreativa entreprenörer,
- att skapa en miljö att det är ok att våga misslyckas för att lyckas,
- att skapa mer mångfald och nyfikenhet,
- att alla i samhället får en chans att ta del av de goda förutsättningar som finns i regionen.

Med andra ord behövs det nya och fler mötesplatser ("cross points"). Det gäller att skapa smältdegel mellan olika sektorer och människor, och här är lyckad stadsutveckling en nyckel. Ett exempel är att Köpenhamn Universitets campus ska byggas om för nya tider och behov. Campus ska anpassa sin fysiska miljö för att öppna upp sig mot det omkringliggande samhället och skapa fler nätverk och mer interaktion mellan sektorer och människor.

Med dagens kommunikations – och informationssamhälle med många öppna informationskällor ("open source") har priset på information minskat drastiskt och är i många fall gratis. Priset på transport har också minskat, men ligger däremot på en högre nivå än information. Trots möjligheten till interaktion via medier har behovet att möten och resor ökat. Öresundsregionen präglas av öppet samhälle och möjlighet till hög grad av kunskapsutbyte och tillgång till transport och möten. Detta är en kvalitet att bygga vidare på.

Kastrup – internationell hubb

Köpenhamns internationella flygplats betyder enormt mycket för regionen, dess näringsliv och invånare. Med flera europeiska och interkontinentala destinationer lockas både företag och människor till regionen. Möjligheten till att snabbt och enkelt ta sig till andra städer och kontinenter är avgörande för företags etablering i regionen. SAS framtid och överlevnad kommer att påverka flygplatsen framtid, då SAS står för cirka 40 procent av trafiken till och från flygplatsen. Skulle SAS bli uppköpt kan det finnas risk för att den nya ägaren flyttar internationella rutter till dess egen huvudflygplats. Därmed kan Köpenhamn och Öresundsregionen tappa i internationell konkurrenskraft.

Moln vid horisonten

De orosmoment som finns för regionens utveckling är bland annat att Köpenhamns flygplats förlorar sin status som internationell hubb. En annan är om Malmö kan komma upp i samma nivå av privata företag som staden hade innan krisen på 90-talet. En tredje viktig utmaning och hot mot kunskapsamhället och öppenheten är om invandrare inte får möjlighet att ta del av samhället och bidra med sin kunskap och idéer.

5.3 Har Öresundsregionen en identitet?

Deltagarna var inte eniga om det fanns en gemensam identitet, snarare kan man se flera olika eller i alla fall nyckelfaktorer som speglar vad Öresundsregionen står för:

- Ett socialt tät samhälle
- Hållbar utveckling
- Tillit, tolerans och öppenhet
- Bra villkor för boende och arbete

Öppenhet och tillit som värdegrund men skillnad mellan generationer

En av deltagarna sa att det finns en gemensam värdegrund baserat på den nordiska identiteten med protestantisk etik i grunden. Den tillit och öppenhet som finns i vårt

samhälle utvecklas från generation till generation. Det finns dock ett "kulturellt avstånd" mellan generation med avsaknad av öppenhet och kunskapsdelning. Däremot finns en stark bas för tillit och innovation i Öresundsregionen, men den kan utvecklas enormt, mot ett samhälle med mer öppna kunskaps- och informationskällor ("open source").

Hållbar utveckling

Öresundsregionens identitet är hållbar utveckling inom transport och stadsutveckling. Den kvalitet som Öresundsregionen har med sitt nätverk av flerkärnigt stadsnät och de sociala nät är något som kan lyftas fram när vi pratar om en Öresundsregional identitet. Detta kanske inte är unikt bara för Öresundsregionen, utan kan ses på flera håll i världen.

Regional identitet finns inte

Enligt en av de vise män och kvinnor finns det ingen regional identitet som en administrativ och geografisk enhet. Men där pågår en utveckling av en gränsregion där olika grader av integration sker inom olika områden, men denna utveckling har uteslutande styrts, och styrs, mycket av valutaförändringar mellan svenska och danska kronan, vilket skapar strömmar över sundet beroende av pris, utbud och efterfrågan. Exempelvis kan vi se att skånsk arbetskraft söker sig till den danska sidan på grund av högre lönenivå och danskar flyttar och shoppar i Malmö på grund av lägre kostnadsnivå.

En del av misslyckande med att skapa en region och därmed identitet är regeringarnas fel, då de inte har prioriterat att samordna sådana frågor som skulle ha kommit regionen till vinning, till exempel bättre samordning av sjukvård- och arbetsmarknadsfrågor. Där finns ingen frihet i regionen på grund av nationella lagar och regler.

Ger inga röster

Problemet när vi pratat om Öresundsregionens identitet är att det inte är intressant för politiker att driva sådana frågor eftersom det inte ger fler röster bland väljare. Varken nationella, regionala eller lokala politiker har den väljarplattform som behövs för att kunna driva en gränsöverskridande identitet.

5.4 Vilken historia vill vi berätta om Öresundsregionen?

Det som är central när vi pratar om lyckad historieberättelse ("story telling") i samband med att man vill marknadsföra en plats är att alla inblandade aktörer och individer berättar samma historia och budskap. Det handlar inte om en enkel slogan, utan det är historien (substansen) bakom som är det avgörande. Exempelvis har man både i Barcelona och i Malmö lyckats med detta. Alla parter – från invånare, företagsledare, tjänstemän, till högsta politiker – blir ambassadörer för sin stads, kommuns eller regions utveckling.

Låt historien formas fritt bland gräsrotterna

En av deltagarna såg vinsten med att inte prata om en historia utan flera. Vi har alla olika bakgrund och identitet. Det viktiga är att inte att styra denna process utan att låta saker och ting utvecklas i sin egen riktning och låta folk återge olika historier om Öresundsregionen, att låta Öresundsregionen och dess identitet vara en "fri amöba". Det vi kan se att där är en skillnad mellan generationer och nya identiteter uppstår bland yngre generationer. Idag är det till exempel en självklarhet att bron finns och att man jobbar, bor och utbildar sig olika delar av Öresundsregionen, för 10 år sedan var det inte en självklarhet, till exempel har flera ungdomar med invandrarbakgrund fått efterlängttade jobb i Köpenhamn. De ser en naturlig integration i Öresundsregionen. Det växer således fram en identitet underifrån ("bottom up") och som formas utifrån människors vardag oberoende av vad politiker och tjänstemän säger. Yngre människor ser en region som en fördel med "2 för priset av 1".

Samla upp från tidigare diskussioner

En annan deltagare så behovet av att samla upp på alla gamla tidigare diskussioner om vilka historier vi vill berätta om regionen. Det behövs helt enkelt en nya strategisk runda för att samla budskapen.

En region med öppenhet och mångfald

Öresundsregionen kvalitet som en öppen och innovativ region med mångkulturellt samhälle är ett starkt budskap som kan förmedlas inom och utanför regionen, var de flesta deltagarna i rundabordsamtalet överens om. Denna öppenhet måste gälla för alla och inte minst måste den outnyttjade potentialen bland invandrare fångas upp av samhället. Problem med utanförskap och segregation finns i på båda sidor om sundet och är en viktig del att få med när vi ska vidareutveckla regionen och dess potential. Tyvärr finns där en diskrepans mellan gemene mans öppenhet och den politiska agenda som förs bland missnöjespartier, som Dansk Folkeparti och Sverigedemokraterna. Den politiska debatten om (muslimska) invandrare överskuggar de goda krafter som finns. Detta skapar problem utåt sett om Öresundsregionen ska stå för öppenhet, tillit, samt kreativt och innovativt kunskapsamhälle. Dess dubbla budskap kan helt enkelt skada trovärdigheten för den historia vi vill berätta om regionen, till exempel kan Köpenhamns marknadsföringskampanj "COPENHAGEN – Open for You" skadas av nyheter om att flyktingar arresteras i kyrkor och den danska invandringpolitiken.

5.5 Den framtida Öresundsregionen?

I diskussionen om vilka framtidssatsningar som behöver genomföras för att stärka regionens attraktivitet, hållbarhet och konkurrenskraft framkom det bland annat:

- **Från klassisk sektorsperspektiv till ett helhetsperspektiv inom samhällsplanering** som inkluderar en koordination av boende, arbete, service, utbildning, rekreation, kultur, transport etc.
- **Från mobilitet till tillgänglighet:** Det finns en transportnätverk som gör att vi kan ta oss från punkt A till B, men vi behöver utveckla "finmaskigheten" i detta nätverk för att öka tillgängligheten inom samt till och från regionen. Det kan till exempel vara enkelt att ta sig från Köpenhamn H till Landskrona Station, men hur kommer man vidare på ett enkelt sätt till kommunernas olika delar.
- **Förtätning och koncentration av urbana områden** framför spridning ut på jordbruksmarker och natur. Dagens regelverk på bägge sidor sundet skapar utmaningar till att bygga tätare och smartare, till exempel finns det begränsningar i Danmark på hur stor andel av en tomt som får bebyggas (25 %) och i Sverige har kommuner planmonopol, vilket gör att varje kommun använder sin mark efter tycke och smak framför gemensam regional planering och prioritering vad vår mark kan användas till.
- **Nätverksbaserad urban innovation – Öresundsregion version 3.0:** Vi har gått igenom utvecklingen som kunskapsamhället men är nu på väg mot något nytt – "Wikeconomics" – ett nätverksbaserat innovativt samhälle (community) som inte bara handlar om näringsliv och infrastruktur utan om horisontella värdekedjor som öppna källor av kunskap och information, tillit, mångfald. Detta bör komma alla till del i det finmaskiga stadsnätverket med starka sociala band och mötesplatser. Vilken innovation vill vi utveckla och vilka ramar behövs för att stödja nätverksbaserad urban innovation?
- **Köpenhamn måste ta en ledarroll** för att Öresundsregionens potential ska bli verklighet. Köpenhamn med sin storlek och i sin roll som huvudstad har möjligheten att ta ett aktivt ledarskap för att driva integrationen framåt.
- **Utnyttja de outnyttjade stordriftsfördelar** som finns inom kultur och evenemang, sjukvård, arbets- och bostadsmarknad etc. Här spelar Köpenhamn och

Malmö en stor roll för att driva utvecklingen framåt tillsammans med de andra kommunerna och de tre regionerna.

- **Sätt människan i fokus:** skapa mervärde för de människor som bor här. Lagar och regler måste anpassas till en ny verklighet och till människors dagliga behov. Öka dialogen och kommunikation med medborgarna för att samla alla krafter bakom ett gemensamt visionsarbete.

6. Konklusioner – vilken är då Öresundsregionen identitet, kvalitet och framtid?

Öresundsregionens grundläggande kvalitet är öppenhet, mångfald och tillgänglighet i samhället. Det är de täta nätverken av sociala relationer och det är hållbarheten i balansen mellan näringsliv och miljö, mellan arbete och fritid, mellan produktivitet och omsorg. Det är öppenhet, mångfald och tillgänglighet som har gett näring till utvecklingen av unika positioner och kvaliteter inom bland annat forskning och utbildning, som i sin tur har skapat de rätta premisserna för kreativa, innovativa och konkurrenskraftiga företag i regionen.

Det är i varje fall den bild som tecknas efter ett rundabordssamtal med visa män och kvinnor i regionen. Bilden understöds av den webbenkät bland regionens medborgare, som just pekar på att det som både är viktigast och bäst med regionen är boendekvaliteten och ren och vacker miljö. Först på tredje plats kommer infrastruktur och transport. Dessutom ligger personlig säkerhet och offentlig service högt på önskelistan. Medborgarna pekar alltså på betydelsen och kvaliteten av infrastruktur och transport men satt i sitt sammanhang: som en förutsättning attraktivt boende, miljö samt tillgång till offentlig service.

Om bilden är riktig så är det en ny berättelse om Öresundsregionen. Frågar man nyckelaktörer i regionen framhäver de först och främst de unika positionerna inom forskning och utbildning, men talar mindre om vilka förutsättningar som krävs för att skapa de unika positioner och kvaliteter regionen har. Och tittar vi på de regionala utvecklingsplaner och kommunala översiktsplaner är de först och främst fokuserade på infrastruktur och näringsliv och i mindre grad på boende, offentlig service och kultur. Således finns där en stor diskrepans mellan medborgare och beslutfattares prioriteringar och perspektiv. Tydligt är också att det finns skillnader mellan de svenska och danska aktörerna där de danska har ett mycket snävare fokus på Öresundsregionens kvaliteter, identitet och perspektiv

I det omfång vi står inför en ny berättelse om regionen har det implikationer på många områden. I så fall skall uppmärksamheten vara större kring mångfald i den fysiska planeringen, öppenhet i stadsrummet och tillgänglighet tvärs över regionen mellan storstad och landsbygd i både Danmark och Sverige. En annan viktig dimension är att samla beslutfattare och medborgare perspektiv och prioriteringar i en gemensam vision för Öresundsregionen: en nätverksbaserad urban och innovativ region som är öppen och tillgänglig för alla – Öresundsregionen version 3.0.

6.1 Flera kvaliteter i regionen

Ett flertal av Öresundsregionens kvaliteter har utpekats i vår undersökning som extra framträdande. Som nämndes i inledningen till denna konklusion finns det en diskrepans mellan vilka kvaliteter Öresundsmedborgarna ser som de främsta jämfört med vilka kvaliteter beslutfattare ser. De övergripande slutsatser om Öresundsregionens kvaliteter listas nedan.

- **Skillnader i prioriteringar mellan olika aktörer:** Medan intervjuade nyckelaktörer och policydokument fokuserar på infrastruktur, näringslivs, samt forskning och utveckling anser medborgarna att det är mer mjuka värden som spelar störst roll för dem. Enligt respondenterna i enkätundersökningen är Öresundsregionens kvaliteter

den höga boendekvaliteten och den vackra och rena miljön saker som de prioriterar högst.

- **Hög belåtenhet med regionens kulturliv:** Något överraskande är det som respondenterna i vår enkätundersökning är mest nöjda med i Öresundsregionen kulturlivet. Hela 91 procent av de tillfrågade tycker att kulturlivet är bra eller mycket bra. Intervjuade kulturinstitutioner anser att det rika kulturlivet kan marknadsföras än hårdare och fasthåller att detta är en något bortglömd kvalitet i Öresundsregionen. Detta är något som också framkom av diskussionerna i rundabordsamtalet.
- **Svenska aktörer mer samstämmiga om vad som kännetecknar Öresundsregionen:** Det är tydligt att de svenska nyckelaktörerna alla talar samma språk när det kommer till att beskriva Öresundsregionens kvaliteter och styrkepositioner. De nämner unisont samma branscher när det gäller att beskriva regionens näringsliv. Betydelsen av att alla berättar samma berättelse om Öresundsregionen är stor när regionen skall marknadsföras utomlands. Här finns mer att göra för att alla skall berätta samma historia om regionen oavsett vilken sida av sundet man bor på. Vi kan också se att bland de regionala och kommunala dokument att skånska aktörer generellt sett har mer fokus på regionen, vilket också diskussionerna i rundabordsamtalet visar.
- **Två länder som kompletterar varandra:** Den kvalitet som gör att Öresundsregionen utmärker sig gentemot många andra regioner i Europa är att den är en gränsregion. Mångfalden och de intressanta möten som detta skapar är i förlängningen något som gynnar kreativiteten. Det ger också en bra mix av landsbygd och metropol vilket är väldigt attraktivt ur ett boendeperspektiv.

6.2 Gemensam identitet eller inte?

Öresundsregionens identitet präglas av bland annat mångfald, öppenhet och tillgänglighet. Identitet är dock något som växer fram på var sin sida av sundet och en Öresundsidentitet gemensam för den svenska och danska sidan är svår att härleda. I granskningen av policydokument, intervjuer med nyckelaktörer och webbenkätundersökningen med Öresundsmedborgare har följande konklusioner kring Öresundsregionens identitet dragits:

- **Svenskarna känner större samhörighet med regionen än danskarna:** Det är tydligt att svenskar i alla tre delar av undersökningen lägger större tonvikt på Öresundsregionen och har bättre kunskap om den än vad de danska respondenterna har. Även på en direkt fråga i vår webbenkätundersökning om man känner samhörighet med Öresundsregionen är det betydligt färre danskar som instämmer i det påståendet.
- **Öresundsregionen - mestadels ett infrastrukturellt samarbete på politisk nivå:** I de regionala och kommunala utvecklingsplanerna läggs tonvikten i Öresunds-samarbetet på ett infrastrukturellt plan. En klar majoritet av de gånger då Öresundsregionen nämns har det på något sätt att göra med infrastrukturplanering.
- **Intervjuade institutioner känner sig som en del av Öresundsregionen:** Nästan samtliga av de intervjuade nyckelaktörerna ser sig som en del av Öresundsregionen och erkänner Öresundsregionen som viktig för deras institution.
- **Dock ingen tydlig och gemensam Öresundsidentitet:** Trots att merparten av de intervjuade nyckelaktörerna känner att deras organisationer är en del av Öresundsregionen är det få som vill påstå att det finns en särskild "Öresundsidentitet". Diskussionerna i rundabordsamtalet skilde sig dock åt. Några ansåg att där fanns fle-

ra gemensamma kännetecken och historier att berätta och att de skapas "underifrån" bland invånarna.

- **Öresundsregionen mindre än de administrativa gränserna:** Det är tydligt att aktörer som är centralt placerade i Öresundsregionen identifierar sig mer med Öresundsregionen än aktörer i periferin. Undersökningen har också visat att danskar har en snävare bild av hur stor regionen är jämfört med svenskar.
- **Öresundsregionen har ingen betydelse i kommunikationen utanför Skandinavien:** I undersökningen har det vid ett flertal tillfällen påtalats att Öresundsregion som begrepp är okänt internationellt och att det kommer att kräva stora insatser för att bygga upp varumärket utomlands.
- **Nätverksbaserad urban och innovativ region:** I rundabordsamtalet diskuterades att region kännetecknas av öppenhet, tillit, mångfald, kreativitet, flerkärnigt och finmaskigt stadsnätverk, starka sociala nätverk, tillgänglighet, mötesplatser etc. Dessa "horisontella" faktorer är med och skapar ett budskap och en historia (eller flera historier) om Öresundsregionen. De kan också vara ett fundament för fortsatt utveckling av regionen - Öresundsregionen version 3.0.

6.3 Framtid – Öresundsregionen version 3.0

Undersökningen gjorde klart att svenskar i Öresundsregionen anser att det finns en framtidstro och framåtanda i Öresundsregionen i mycket högre grad än danskar. Orsaken till den skeptiska hållningen bland danskarna är svår att förklara men kan eventuellt härledas till en längre och mer utdragen lågkonjunktur samt ogynnsam demografisk utveckling i den danska delen av Öresundsregionen. Trots detta visar undersökningen på ett flertal saker som pekar på både en negativ och positiv utveckling.

Även om i stort sett alla medverkande i vår undersökning ser ljus på framtiden så har varnande finger höjts:

- **Oro för ökad nationalisering:** Främst från de svenska respondenterna visas oro för de främlingsfientliga strömningar som präglar Danmark för tillfället. Att de danska politikerna inte har prioriterat Öresundssamarbetet ses också som ett framtida hinder från de svenska politikerna. Om den nuvarande lågkonjunkturen blir långvarig kan staterna sluta sig allt mer och se om sina egna hus. Detta scenario skulle naturligtvis vara skadligt för ytterligare integration. Flera åsikter har också framkommit bland intervjuerna och rundabordsamtalet att Köpenhamn måste påta sig en mer aktiv roll i Öresundssamarbetet.
- **Fortfarande många barriärer för ökad integration:** Många av de självklara barriärer som fortfarande finns i Öresundsregionen har kommit fram i vår studie. Bland dessa hittar vi avsaknad av gemensam valuta och de olika skatte- och socialförsäkringssystemen. Dessa och ett antal till listas som angelägna att harmonisera för att kunna öka på integrationen.
- **Åtgärder för att skapa en attraktivare region:** Vad som har framkommit ytterligare i vår undersökning är att belåtenheten med den personliga säkerheten lämnar mer att önska. På denna punkt skiljer sig medborgarna avsevärt från nyckelaktörerna. Ingen av nyckelaktörerna nämner att de anser att kriminaliteten i Öresundsregionen är hög medan bara hälften av de 600 respondenterna är nöjda med den personliga säkerheten. Detta är således ett insatsområde som bör prioriteras. Vad som mer kom högt upp på önskelistan bland medborgarna när det gällde att skapa en mer attraktiv region var att förbättra infrastrukturen och då främst öka kapaciteten och sänka priserna.

- **Nybyggen:** Det har inte gått att tala med nyckelaktörer i regionen om framtiden utan att de har nämnt antingen Fehmarn Bält-förbindelsen eller ESS. Dessa satsningar kommer att knyta Öresundsregionen närmare norra Tyskland, dels genom bättre kommunikationer och dels genom ökat forskningssamarbete med den delen av Europa. Rundabordsamtalet visar på att regionen kan fortsätta utveckla attraktiva stadsmiljöer och att regionen kan profilera sig utifrån intressanta byggnader och arkitektur tillsammans med att man skapar ett öppet och tillgängligt samhälle.
- **Nya framtidsbranscher:** När respondenterna i våra djupintervjuer har blivit tillfrågade om vilka branscher som kommer att växa och bli dominerande på 10 års sikt nämner ett flertal att det är inom finans, materialforskning och logistik som utvecklingsmöjligheterna ligger.
- **Öresundsregionen skall kännetecknas av mjuka värden – Öresundsregionen version 3.0:** Enligt många i vår undersökning skall Öresundsregionen kännetecknas öppenhet, tillit, samarbete, mångfald etc. Även dynamik, utveckling och tillväxt är ledord som de boende i Öresundsregionen vill att den skall förknippas med. Detta går att koppla till det inledande resonemanget som anser att Öresundsregionen bör fokusera på bakgrunden till framgången i sin marknadsföring. En viktig dimension är att synkroniseras medborgare och beslutfattares perspektiv och prioriteringar i en gemensam vision för att utveckla Öresundsregionen mot en nätverksbaserad urban och innovativ region som är öppen och tillgänglig för alla – Öresundsregionen version 3.0.

7. Referenser

7.1 Offentliga dokument

- Kommuneplanstrategi 2008-2020 for Næstved, 2007.
- Kommuneplan 2009-2021 for Kalundborg, 2007.
- Københavns Kommuneplan, 2009.
- Malmö 2005 – Aktualisering och komplettering av Malmös översiktsplan.
- Næstveds kommuneplan: Kommuneplanstrategi 2008-2020 for Næstved, 2008.
- OECD Territorial Reviews, 2009. Copenhagen, Denmark.
- Planstrategi for Kalundborg Kommune 2009-2021, 2007.
- Planstrategi for Lolland Kommune, 2008.
- Regional Udviklingsplan 2008 för Region Hovedstaden.
- Regional Udviklingsplan 2008 för Region Sjælland.
- Regionalt utvecklingsprogram för Skåne (2009-2016).
- Udviklingsstrategi for Høje Tåstrup 2010-2022, 2009.
- ÖP 2010 – Samrådshandling för ny strategisk översiktsplan för Helsingborgs utveckling.
- Översiktsplan för Malmö Stad, 2000.
- Översiktsplan för Osby kommun, 2003.
- Översiktsplan Simrishamn kommun, 2001.

7.2 Intervjupersoner bland nyckelaktörer

- Regioner (3):
  - Region Sjælland: Tonni Kragh, Sekretariatschef
  - Region Hovedstaden: Henrik Madsen, Utvecklingschef
  - Region Skåne: Stefan Johansson, VD, Invest in Skåne

- Kommunpolitiker i regionen (9):
  - Köpenhamn: Klaus Bondam, Teknik och miljöborgmästare
  - Kalundborg: Tommy Diensen, Borgmästare
  - Lolland: Stig Vestergaard, Borgmästare
  - Næstved: Henning Jensen, Borgmästare
  - Høje-Tåstrup: Hugo Pedersen, Kommunaldirektör
  - Malmö: Ilmar Reepalu, Kommunalråd
  - Helsingborg: Peter Danielsson, Kommunalråd
  - Osby: Anders Petterson, kommunalråd
  - Simrishamn: Christer Akej, Kommunalråd

- Näringslivsorganisationer (2):
  - Dansk Erhverv: Ole Schmidt, Chefkonsulent
  - Sydsvenska Industri- och Handelskammaren: Stephan Mühler, VD

- Turismorganisationer (3):
  - Wonderful Copenhagen: Lars Bernhard Jørgensen, Direktør
  - Tourism in Skåne: Pia Jönsson-Rajgård, VD
  - Østdansk Turisme: Glen Polano, Direktør
- Flygplatser (2):
  - Copenhagen Airport: Henrik Peter Jørgensen
  - Malmö Airport: Brett Weihart, Flygplatschef
- Universitet och högskola (4):
  - Lund: Per Eriksson, Rektor
  - Malmö: Eva Engquist, Vice rektor
  - Köpenhamn: Lykke Friis, Rektor
  - Roskilde: Jørgen Ole Bærenholdt, Konstitueret Prorektor
- Kulturstudier (4):
  - Arken: Christian Gether, Museumsdirektør
  - Dunkers Kulturhus: Elisabeth Alsheimer, Verksamhetschef Museum och konst
  - Film i Skåne: Ralf Ivarsson, VD
  - Helsingør teater: Jens Frimann Hansen, Teaterleder
- Externt perspektiv (3):
  - Hamburg Stad: Thomas Littmann, Ostseekorporationsprojekte Dänemark und Öresund
  - Stockholm Stad/Stockholm Business Region: Annika Gissler, VD
  - Göteborg Oslo regionen: Madeleine Johansson, Projektledare Göteborg-Oslo samarbeidet

7.3 Rundsbordsamtal (fokusgruppsintervju)

Christian Wichmann Matthiessen, Professor, Geografisk Institut, Københavns Universitet

Helle Søholt, VD, Gehl Architects

Per Riisom, Seniorrådgiver, Gehl Architects

Caroline Ullman-Hammer, VD, Öresundsbron

Birgitta Ramdell, VD, Form/Design Center i Malmö